

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De Sanctis Martyribus Juliano, Basilissa, Celso, Marcionilla, Antonio
Presbytero, Anastasio, VII Pueris Fratribus, XX Militibus, Quodam Amico
Præsidis, Quamplurimis Episcopis, Sacerdotibus, Ministris ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

EX VARIIS.

Si quis idola frerit, et ibidem fuerit occisus, in numerum eum Martyrum non recipi. Verum, ut bene observat Baronius ad ix Aprilis, hanc laudem meretur quis, cum Deus id iubet, et privato quodam instinctu ad illud faciendum impellit: uti multos alios fecisse constat, quod hæc ante illud Concilium in Africa fecit. f ms. Du Chesne mancipis.

g Razzi Bindarium appellat. Florar. ms. et Ado ms. S. Laurentii Leodii Baudarium.

h Mombrit. Idibus Januarii, Du Chesne v Idus Julias.

i Alii gymnasio. k Al. blasphema domus.

l ms. cenobii S. Bernardi prope Toletum; a Judæis, Budarii parentibus.

VETUS HYMNUS DE S. MARCIANA.

Ex Breviario Eccl. Toletanæ.

Sacræ triumphum Martyris
Celebret vox Ecclesiæ:
Cæcena sit cunctis una,
Marcianæ in laudem Virginis.

Ejus gesta.

Quæ passionis præmium,

Dum tendit, adipiscitur:

Ultrò ad palæstram gloriæ

Audet prompta concurrere.

Hæc namque astantem dæmonis

Cernens, adlisis effigiem;

Sub cuius larga perpetim

Fluebat unda gressibus.

Mox flagris cæsa, trahitur

Celsa ad Prætoris atria:

Atque ludis a illicitis

Prosternit membra Virginis.

Quam prædo pudicitiae

Dum inter umbras sequitur,

Oblata extemplo cælitus

Secluditur maceria,

Vincta deinde stipite,

Profana voce includitur:

Sed pœnas fert b blasphemia,

Ruinæ, et incendia.

Emissa namque bestiis,

Leo percurrit percitus,

Adoraturus veniens,

Non comesturus Virginem.

Taurus dehinc prosiliens,

Forma et mugitu horribili,

Sulebat ejus teneras

Papillas ictu vulnerans.

At fera pernix corpore,

Et maculoso tegmine,

Lethali dente ad ultimum

Membra puellæ laniat.

Post hos triumphos anima

Vinclis elapsa corporis,

Plaudens petit ad libera

Summi poli fastigia.

a Al. Edilibus
inquit Bica-
rius.

b Budarii
nimirum.

DE SANCTIS MARTYRIBUS
JULIANO, BASILISSA, CELSO, MARCIONILLA,
ANTONIO PRESBYTERO, ANASTASIO, VII PUERIS FRATRIBUS,
XX MILITIBUS, QUODAM AMICO PRÆSIDIS, QUAMPLURIMIS
EPISCOPIS, SACERDOTIBUS,
MINISTRIS ECCLESIE, MONACHIS, VIRGINIBUS.

§ I. De S. Juliani Actis.

SUE DIOCLET.
XI JANUARI.

Joan. 14. 12.

Acta Marty-
rii miracu-
lis plena.Hæc ab Au-
ctore coe-
taneo conscri-
pta.

Cum cereret Dei Filius grave Apostolis immi-
nere, ex suæ mortis infamia, periculum scandali;
ita eorum in ultima cœna confirmavit animos, ut
juberet miraculorum suorum meminisse, et vel
propter opera ipsa credere; certo quoque confidere,
fore ut quotquot constanti sibi fide adhærent, eadem,
adeoque et majora, essent edituri. Quæ cum omni ætate,
ac præsertim Heroicis illis, adversus Tartareum ser-
pentem depugnantis in ipsis fere cunis suis, Ecclesiæ
temporibus, impleta sunt; tum præcipue Diocletiani et
Maximiani atroci ac cruenta persecutione tot sunt ac
tanta patrata a sanctis Martyribus portenta, ut non
hæretici modo, sed et Catholici non pauci, acri cetera
judicio viri, existiment prope supra fidem esse quæ
de multis narrantur. Sic dæmon nimirum confundi
prodigiorum inanum jactator, sic expugnari aut certe
convinci hominum contumacia, sic Christi asseri gloria
debut. Illustria comprimis S. Juliani et sociorum
miracula ac certamina fuere; ut merito miram eorum
passionem dixerit Usuardus.

2 Acta antiquissima extant, et ab iis, qui interfuere
conscripta, uti hæc in præfatione mem. 1, indicant: Nos
quæ vidimus oculis nostris, Sanctorum gesta scripsim-
us. Unde nobis aliquam portiunculam beatitudinis
credimus esse futuram. Superfuit scriptor, dum, pace
Ecclesiæ restituta, sub Magno Constantino, varia Mar-
tyribus hisce extruerentur templa, ut in fine nu. 63,
dicitur; nisi ea ab aliquo dehinc eos adjecta. Acta porro
illa, quacumque primum lingua conscripta sint, proximis
sæculis Græce Latineque passim vulgata sunt, extantque
in plerisque antiquis mss. E quibus olim a Mombritio
edita, sed divulgata, sub Juliani ac Basilissæ tom. 2, et

sub S. Celsi Romani nomine tom 1. Nos ea damus, ex
pervetusto codice ms. quem cum alio itidem perantiquo a
M. Velsero ad Rosweydam nostrum misso, sed plurimis
in locis mutilo, contulimus, itemque cum mss. S. Maxi-
mini, S. Audomari, S. Bertini, S. Mariæ de Ripato-
rio, et Lactiensi, in quorum aliquibus pluras subinde
diversa, quædam contractius expressa, non sine ingenti
quandoque hiatu. Metaphrastes eadem Græce suis tra-
ctatibus de vitis Sanctorum inseruit, quorum solum par-
tem tribus prioribus capitibus comprehensam Aloysius
Lipomanus Latine versam edidit tomo 7, vitarum San-
ctorum, nam reliqua in ejus Græco exemplari deerant.
Ex Lipomano eam partem edidit Surius, adjecitque re-
liqua ex codicibus mss. in quibus tamen styllum mutavit.
Nos primogenio stylo integra ex mss. citatis damus; a
quibus vix sententia discrepat Metaphrastes. Eadem in
veteri ms. se habuisse notat Baronius ad Martyrol.
Romam. et Galesinius, duos testatur perantiquos co-
dices mss. in Ecclesia Mediolanensi reperiri, quibus
tota horum Martyrum vita accurate narratur.

Unde hic
edantur.

3 Cum his Actis omnia passim concordant martyro-
logia, antiqua Breviaria, et Græcorum Menæa, quæ
§§ sequentibus fusius citamus, quo fides historiæ tam
mirabili certior constet. Adjungimus in eundem finem,
quæ de eisdem S. Aldelmus Episcopus Schireburnensis
in Anglia (cujus vitam dabimus xxv Maii) ante mille
fere annos conscripsit soluta oratione lib. 1, de Virgini-
tate cap. 42, omissis quæ ab eodem lib. 1, de laude Vir-
ginum, c. 26, carmine Heroico enarrantur. Extat hic
de Virginitate liber in monumentis Sanctorum Patrum
orthodoxographis Basileæ an. 1369, excusis, tomo 3,
Latinorum, sed vitiosus admodum. Accuratiorem tom. 4,
bibliothecæ SS. Patrum in prima editione Parisiensi et
to. 3, edit. 2 et 3. Paris. et seculo 8, edit. Coloniensis
cum

Descripta
etiam a S.
Aldelmo.

cum correctionibus Joannis Meursii in margine notatis. Nos præterea usi sumus exemplari ms. Anglicano seu Anglo-Saxonico, ut ex vocibus quæ subinde interpretationis loco adhibentur, conjicimus, quod flammis iconomachorum ereptum, fuit olim Abrahami Ortelii, nunc Domus professæ Societatis JESU Antverpiæ.

Et variis auctoribus.

4 Horum gesta Martyrum enarrata quoque sunt, a Vincentio Bellouacensi lib. 12, cap. 106 et seqq. S. Antonino par. 1, histor. tit. 8, c. 1, § 20. Petro de Natalibus lib. 2, c. 82. Zacharia Lippelo, et Francisco Haræo; Gallice a Jacobo Tigeou, Guilielmo Gazeo, Jacobo Doubletio; Belgice a Matthia Lamberti, Henrico Adriani, Heriberto Rosweydo; Italice a Gabriele Flamma, Paulo Moriglia lib. 2, historiae Religionum cap. 15. Sylvestro Maurolyco in Oceano historiae religionum lib. 1, Hispanice ab Alphonso Villegas et Petro Ribadeneira nostro. Villegas usum se scribit antiquo Toletano S. Isidori Breviario, in quo S. Juliani vita et martyrium elegantius admodum stylo, fusius quam aliorum Sanctorum res gestæ percensentur. Indicat vero Baronius extare in eodem illo Breviario sacrum hymnum, quo horum Martyrum Acta egregie describuntur. Addit Villegas jam olim in Hispania celebrem fuisse eorum memoriam, ac vario eisdem dicata templa, quorum unum erat non procul a manibus urbis Toletanæ in monasterio Agaliensi ordinis S. Benedicti, ut ex Concilio Toletano XI an. Christ. dclxxxv habito patet, ubi isthæc habentur. Avila Ecclesiæ monasterii S. Juliani Agaliensis Abbas, hæc gesta synodica a nobis definita consentiens subscripsi. In eo monasterio S. Hildephonsum Archiepiscopum Toletanum, ante fuisse Abbatem dicemus infra die xxiii Januarii ad ejus vitam, descriptam a Juliano Archiepiscopo quoque Toletano, quem aliosque complures ab hoc sancto Martyre sortitos nomen existimamus.

Citata a S. Eulogio.

5 Eulogius Martyr qui circa an. Ch. dccc floruit lib. 1, Memorialis Sanctorum, in quarta adversus Martyres objectione, horum Acta citat: Calumniantur, inquit, etiam inimici ultroneum ad mortem eorum progressum, quos passim liberalitas Regum suum incoli jusserat Christianismum. Sed præcessit hoc, reor, exemplum in illis septem fratribus, quos gesta B. Juliani commemorant: qui, ideo quod Augustalibus præpellebant natalibus, ex decreto Principum libere exercebant religionis Catholice cultum; sed tamen in agone sudantem B. Julianum cernentes, illico ad bellum prosiliunt, et amore martyrii voluntarium obitum expetunt. Hæc S. Eulogius. Annotat Ambrosius Morales, horum Acta extare in Sanctoralibus vetustissimis; et in matutinis omnium Ecclesiarum, sed brevitate aviditate præcisa. Meminit S. Basilissæ Venantius Fortunatus Episcopus Pictavensis, qui circa an. Ch. dlxx floruit lib. 8 de virginitate, carm. 4 quod et Ven. Beda lib. de arte metrica citavit:

et Venantio Fortunato.

Hic Paulina, Agnes, Basilissa, Eugenia regnant,
Et quascunque sacer vexit ad astra pudor.
Felicis, quarum Christi contingit amore
Vivere perpetuo nomina fixa libro.

Agitur de gaudiis et spe vitæ æternæ; quo modo hoc carmen citat Baronius in notis ad Martyrol. qui addit Basilissam recensitam inter Martyres, licet martyrium non obierit, quia multa graviaque passa est, et dux Martyrum extitit.

§ II. De variis SS. Julianis. Hujus et sociorum tempus et locus martyrii.

Quo loco passus sit S. Julianus.

Sancti, hoc nomine Juliani appellati, in solo Martyrologio Romano triginta sex reperiuntur, quibus alios plurimos, ac solo quidem Januario septem Julianis Romani Martyrologii totidem aut plures addemus. In tanta ejusdem nominis multitudine aliqua facile suboritur confusio, ne quo quis loco et tempore obierit distincte ordinetur. Atque hic, de quo agimus, Julianus ab aliis

Antiochiæ, sine ea in Syria, sine in Ægypto, sine alibi statuatur; ab aliis Alexandriae Ægypti; ab aliis denique Antinoi in Ægypto, seu Thebaide, scribitur obisse: ideoque nonnulla aut ei attribuntur, quæ aliis SS. Julianis conveniunt, aut ipsi propria ad alios transferuntur.

EX VARIIS.

7 Martyrologia pleraque Latina Antiochiæ passum scribunt, sed ubi illa sita sit, non expriment; quamobrem ἀπονομαστικῶς Antiochiam Syriæ passim interpretantur recentiores. Addit in Notis ad Martyrol. Roman. Baronius fuisse apud Antiochiam celeberrimam ecclesiam nomine Juliani, de qua Procopius lib. 2 de bello Persico; adjunctumque eidem monasterium, cujus Presbyter fuit impius Nestorius. Quo loco et Baronius et Procopius magnam et celebrem Syriæ Antiochiam intelligunt, quam Cosroes Rex Persarum tempore Justiniani Imperatoris diripuit et incendit. Extra vero memina, addit Procopius, etiam barbari cuncta incenderunt, præterquam S. Juliani templum, ac domos ei proximas, ubi Legatos divertere contigit. Græce clarius cenobium insinuat. Ἐνέπροσαντε καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ περιβόλου δι βάρβαροι, πλὴν τοῦ ἱεροῦ ὅπου Ἰουλιανῶν ἀνεΐτα ἄγρια, καὶ τὸν ἰακῶν αἰ δὴ ἀμφὶ τὸ ἱερόν τούτου τρηγμένον οὐσαι τοῦς γὰρ πρέσβεις ἐνταῦθα καταλύσαι συνέπεισε. Eo SS. Andronicus et Athanasia (quorum vitam ex Metaphraste dedit Surius xxvii Febr. nos vero daturi sumus ix Octobr.) leguntur in diebus Theosii magni Imperatoris extulisse pueros mortuos, et deposuisse in martyrio S. Juliani: ubi pernoctanti S. Athanasia apparuit in habitu monachi, sive Antistitis illius monasterii, S. Julianus, consolans eam, ob æternam pueris salutem concessam. Verum hunc locum alteri Juliano consecratum fuisse convincitur ex homilia S. Chrysostomi, quæ extat XLVII tomo 3, editionis Græco-Latinæ a Frontone Ducaeo nostro concinnatæ. Inscriptur ea in codice ms. Regio Henrici II et Bavarico. Εἰς τὴν ἄγιον μεγαλομάρτυρα Ἰουλιανόν; et in codice, ms. Mediceo præfixum habet XXI diem Junii quando Græci potissimum celebrant S. Julianum Cilicem, qui in Martyrol. Romano XVI Martii etiam dicitur in Cilicia, post divitissimos cruciatus, in sacco cum serpentibus inclusus, in mare demersus esse; quæ eadem in illa homilia referuntur ut istic ostendemus: in qua etiam mentio fit templi huic Sancto extra urbem Antiochenam dicati, et ejusdem reliquiis locupletati. De quo in Menæis et Anthologio Græcorum XXI citato Junii additur τούτων καὶ ὁ μέγας Χρυσόστομος ἐγκωμίους ἐτίμησεν. An et quo modo ab hoc diversisint S. Julianus Flaviade in mare submersus, cujus corpus ab undis ad insulam Propontidis Proconnesum delatum, atque inde Ariminum translatum est; et S. Julianus Flaviobrigæ in oceanum Hispanicum, apud Fl. Dextrum projectus, ibidem dicemus. Huic nostro instituto sufficit ostendisse homiliam S. Chrysostomi, templum et monasterium suburbanum Antiochiæ, ad hunc Julianum non pertinere. Secus opinandi inde fortassis orta occasio, quod inscriptio homilie utriusque et Juliano et Martyri conveniat, quodque idem huic et Cilici illi adscriptus Præses Marcianus in Menæis et martyrologiis, cujus tamen non meminit S. Chrysostomus.

Num Antiochiæ Syriæ.

Alterius isthic Juliani templum.

8 Præterea eodem XXI Junii, quo ille Cilix Julianus colitur in Menæis et Anthologio, hic S. Basilissæ sponsus celebratur in Menologio, et perperam additur eum illa homilia S. Chrysostomi celebratum. Verba Menologii sunt: Certamen Juliani in Ægypto. Hic fuit sub Diocletiano Imperatore et Marciano Præsede in urbe Ægypti Antinopoli, qui monasterio illo magno decem millium monachorum congregato, detentus a Præsede et Christum confessus, fustibus cæsus; ejusque ovile, et monachi una cum Episcopis et Sacerdotibus fugientibus aufugerunt. Sanctus vero Julianus non verberibus, non carcere, nonnullis tormentis, non ipsa denique morte detineri potuit, quo minus pro Christi confessione sanguinem effunderet. Hunc et magnus

De utro sit S. Chrysostomi homilia.

Doctor

EX VARIIS.

Doctor Chrysostomus encomiorum honore celebravit. Hæc in Menologio verba ultima, quibus passus in Ægypto Julianus, a Chrysostomo laudatus dicitur, ab illo S. Juliano Cilice ad hunc non recte translata e Menæis, quorum verba Græce paulo superius citavimus; ut etiam in annotationibus suis ad hanc S. Chrysostomi homiliam observavit Fronto Ducæus. Aliter de verbis Menologii citatis sentit Baronius in Notis ad xvi Februarii quo die refertur a Beda, Usuardo, Adone, Bellino, aliisque Martyrologiis mss. et Romano. S. Julianus Martyr in Ægypto cum aliis quinque milibus interfectus, quem Macrotycus, Galesinius, Ferrarius, Martyrol. German. Episcopum scribunt, et socium martyrii habuisse Diaconum Joannem, de quibus istis pluribus. Verba Baronii in Notis sunt hæc: Græci in Menologio de ipso (S. Juliano) agunt die xxi Junii, ubi et brevi compendio certamen ejus describunt, passumque esse in persecutione Diocletiani sub Marciano Præsidente, eumque a S. Joanne Chrysostomo celebri oratione laudatum ibidem testantur. Verum in Menologio de hoc S. Juliano sponso S. Basilissæ aqi verus est, quem eo die solemnii officio celebrat Ecclesia Mediolanensis, ut § 3 dicetur. Deinde constat eum monasterium decem millium monachorum congregasse; sub Diocletiano Imperatore et Marciano Præsidente, fustibus casum, verberibus, carcere, aliisque tormentis vexatum pro Christo sanguinem fuisse. Eundem Græci in Menæis, ut infra patebit, tradunt in Ægypti urbe Antinoe vixisse, monasterium extraxisse, in quod Episcopi ac Clerici illius provincie confugerunt, atque eo jussu Marciani incenso, omnes per ignem martyrii palmam adepti sunt.

Tertius S. Julianus Martyr Antiochiæ Syriæ.

9 Alius xxii Junii Julianus Martyr Antiochiæ celebratur in Martyrologiis variis mss. et apud Notherum, a quo socius scribitur Agathicæ, Graphi et dcccxiv. In Martyrol. ms. S. Hieronymi: In Antioch. Syriæ Gangali, Juliani, et aliorum dcccxxviii. De his xxii Junii. Tantum observandum, ibidem in Martyrol. S. Hieronymi exprimi Antiochiam Syriæ; vi Januarii, quo horum memoriam celebrat sic legi: In Antio passio Sanctorum Juliani et Basilissæ, quo tam Antinous quam Antiochia posset intelligi. Nolumus de ceteris Julianis plura congerere, ne tenebras potius quam lucem lectori offundamus. Ex jam dictis facile quis intelligit, necdum solidum adferri argumentum, quo hi in Syria passi ostendantur: proferri solummodo, id suspicandi occasionem, quod alii isti Juliani aut pro Christo Martyres occubuerint, aut alibi occisi eo translati, meruerint templa suo nomini erigi. Mirum autem est, si Antiochiæ in Syria sunt passi. S. Chrysostomum in suis sermonibus tam illustrium Martyrum non meminisse, aut ab eo S. Julianum Cilicem in citata homilia cum hoc non conferri. Silet præterea de eisdem Eusebius Pamphili, non procul inde Episcopus Cæsareæ Palestinæ.

Plures urbes Antiochiæ appellatæ.

10 Præter hanc celeberrimam Syriæ Antiochiam plures ejusdem nominis urbes fuere, quarum tredecim enumerat Stephanus, quatuordecim Eustathius; solum Seleucum Antiochi filium in suis dittonibus sexdecim condidisse auctor est Appianus in Syriacis. Plures autem sex classicis auctoribus colligere proficitur Ortelius. Nec mirum foret uni Antiochiæ attribui Sanctos, qui in alia pro Christo occubissent. Duarum fere mentionem tantum reperimus in tabulis Martyrum Ecclesiasticis, Antiochiæ Syriæ Sedis Patriarchalis, et Antiochiæ Pisiæ urbis Metropolitanæ sub Patriarchatu Constantinopolitano; etsi plures Sede Episcopali fuerint celebres, ut Antiochia Mæandri in Caria sub Stauro-politano Metropolita, et Antiochia parva sub Seleuciensi. Sed his omissis hanc nostram Antiochiam inquiramus. Martyrol. ms. monasterii S. Maximini prope Treviros pervetustum, et Rabanus Maurus, qui ante annos dccc floruit, in suo Martyrol. xii Januarii de hisce Sanctis, ut infra dicetur § 3, n. 19, nominant Antiochiam Ægypti. Consentiant eisdem Acta in plerisque et præcipuis mss. Nec putò Ægypto defuisse ur-

bes hoc nomine appellatas, cum apud Ptolemæum lib. 4, cap 7, tab 4, Africa reperiatür Αντιόσου Σολός, Antiochi Solen, locus Æthiopia sub Ægypto ad sinum Arabicum. Verum ab auctoribus in varias itum est sententias, quod nulla ab aliis auctoribus Ægypto tribuatür Antiochia. In quibusdam mss. hic nominatur Antiochia Syriæ, a Metaphraste apud Lipomanum et Surium regio Orientis, a S. Althelmo Alexandria Ægypti, a Græcis in Menologio et Menæis Antinopolis, Αντιόσου πόλις in Ægypto, quæ a Stephano Αντιόχεια scribitur, a qua unico tantum caractere differt Αντιόχεια; ut apud locorum imperitos proum fuerit Αντιόχεια minus natam rejici, et substitui Αντιόχεια. Fuit hæc Antiochia, seu Antinopolis, urbs primæ Thebaidos, ut ex Chronico Victoris Tummensis, post Cos. Basilii xiv liquet, atque Episcopalis ut annotavit Miræus lib. 1, Notitiæ Episcopatum, cap. 11, De urbibus Thebaidos celeberrimis ita Ammianus lib. 22: Thebais multas inter urbes, clariore aliis Hermopolim habet et Copton, et Antinoon, quam Adrianus in honorem Antinoi ephedi condidit sui. De quo legendi Spartianus in Adriano, et Dio lib. 69. Eusebius in Chron. et Baronius in Notis die 22 Sept. cum de S. Iraide Virg. et Mar. et tom. 2, Annal. an. Ch. 132, num. 8. Ab Adriano dicta eadem Adrianopolis; sita in dextra Nili ripa, nomo Antinoite, media fere inter Babylonem, quæ Cairus dicitur, et Copton, urbes nostra quoque tempestate celebres. Hæc de loco.

11 Tempus martyrii clarius exprimitur: sub persecutione Diocletiani et Maximiani, in qua fidelium terræ Coptæ martyrio coronati sunt centum quadraginta quatuor millia; septingenta autem in exilium acta: ut Ignatius Patriarcha Antiochenus a Scaligero consultus respondit in quadam epistola Arabica, quam refert etiam Athanasius Kircherus noster in Prodromo Copto, sive Ægyptiaco, cap. 2, ubi multis ostendit Coptos Ægyptios, et Æthiopes Abissinos, ab hac persecutione annos numerasse, quos gratiæ et misericordiæ, et a transitu Martyrum elapsos appellant. Scribit idem cap. 8, inter codices Arabicos collegii Maronitici Societatis Jesu Romæ extare Martyrologium Copticum, in quo Sanctorum Orientalis Ecclesiæ vitæ juxta dies xii mensium Coptorum descriptæ spectantur, quas Latine Ecclesiæ huc usque ignotas, publico aliquando donandas speramus, e quibus huic nostræ fortassis disputationi lux affulgeret. Eodem etiam tempore ad mare rubrum in Ægypto et Arabia extitisse monasteria cœnobarum infra dicemus xiv Januarii in actis SS. monachorum Martyrum in Sina monte, et in Raithu ad mare rubrum. Antonius quoque jam tam monasticam vitam agebat.

An passus Antinoi in Ægypto S. Julianus.

Dira sub Diocletiano persecutio in Ægypto.

§ III. Memoria in fastis, vi, vii et viii Janu.

Sexto Januarii, quo S. Julianus et socii coronam reportarunt martyrii, eorum memoriam celebrat Martyrol. S. Hieronymi: In Antio passio SS. Juliani et Basilissæ, in India Celsi, Juliani: ubi non dubium a librarni oscitantia mendum. Martyrol. pervetustum Dom. Prof. Soc. Jesu Antverpiæ, et Martyrol. ms. S. Donatiani Brugis: In civitate Antiochia natale SS. Juliani Martyris, Basilissæ, et Celsi pueri, et Martianillæ matris ejusdem, et Antonii (alterum ms. Antonini) Presbyteri, et Anastasii, sub Martiano Præsidente, additur in priori: tempore Diocletiani et Maximiani. Martyrol. ms. S. Richarii: Antiochiæ passio SS. Juliani, et Basilissæ, et Celsi pueri, et Marcianillæ matris ejusdem, et Antonii Presbyteri, et Anastasii, tempore Diocletiani. ms. S. Martini Tornaci, et ms. Lætiense: In Antiochia passio S. Juliani, et S. Basilissæ sponse ejus, quam Deus in pace orantem suscepit, et Celsi pueri, sub Martiano Præsidente, tempore Diocletiani et Maximiani. Additur solum in ms. S. Martini: Qui Julianus post flagella et catenarum nexus, variasque tortiones, præfatum puerum, nomine

Juliani et sociorum celebris in Martyrologiis memoria: 6 Januarii.

mine Celsum, filium Præsidis convertit: eorumque postmodum custodes, et matrem pueri, uxorem ipsius Præsidis. Postea vero missi in carcerem, ceteris trucidatis, videlicet viginti militibus, et septem germanis, Julianus ad audientiam, et cum filio mater, et Antonius Presbyter, et ille quem S. Julianus de morte suscitaverat, reservati sunt. Postea jussit Præsides S. Juliano et Celso puero cutem capitis auferri; Sancto vero Antonio Presbytero, et Anastasio qui suscitatus fuerat, oculos erui. Sanctam autem Marciannam matrem pueri Dominus defendit; ne tangi posset. Sed post talia tormenta cum sani essent inventi, gladio fuerunt addicti. *Florar. ms. Passio S. Celsi pueri, filii Præsidi Antiocheni.* Hic matrem suam Marciannam convertit, et cum ea martyrium sustinuit. *Ferrarius in catal. Sanct. Italiae ex tabulis Ecclesiae Parentinae (est autem Parentium civitas Istriæ) tradit ibidem coli hoc die Basilissam Virginem et Martyrem ritu duplici. Sed an hæc sit, quæ cum sponso suo S. Juliano virginitatem servavit, cum Ferrario dubitamus, cum officium proprium non viderimus. Porro sexto die Januarii ob solemnitatem Epiphaniæ impedito, variis subsequentibus diebus horum memoria celebratur.*

7 Januar.

13 vii Januarii referunt S. Julianum Martyrem *Bellinus et ex eo Maurolycus, Galesinius, Molanus, et Martyrol. Romanum, cui in Notis addit Baronius:* Sicut in veteri Rom. Martyrol. (quod Bellini est) ita et in manuscript. idem reperitur, quando autem vel ubi passus sit latet, ut etiam vii Januarii diximus, quo loco duos Julianos alios, alterum L. Magnum Julianum Toleti Martyrem ex *Fl. Dexteri Chronico, alterum ex Seraphino Esquiro S. Julianum Calari in Sardinia Martyrem adducimus. Verum quem priores auctores citarunt, potius hunc nostrum esse Julianum suspicamus, quæm etiam eundem putamus, qui hoc die in diocesi Conimbricensi in Lusitania, officio novem lectionum celebratur, et nonnullis Kalendariis Germanicis inscriptus legitur, et cum SS. Basilissa, Martianna, Celso, Antonio, et xx militibus refertur a Christophoro Phreislebio in memoria Sanctorum. Silvanus Razzi hoc etiam vii Januarii refert vitam S. Basilissæ tomo 1, de sanctis mulieribus.*

8 Januar.

Epitome Acto-
rum Menæis.

14 vii Januarii celebravimus, S. Julianum Diac-
num *Bellovacii in Gallia cum S. Luciano Episcopo et S. Maximiano Presbytero martyrio coronatum. Quo die Græci SS. Julianum, Basilissam, et socios celebrant, de quibus ita Menæa:* Sanctus hic Julianus, temporibus Diocletiani et Præsidis Marciani, Antiochiæ urbe vixit: qui legitimo sibi toro junctam conjugem Basilissam induxit, ut in matrimonio virginitatem retineret; quam in sacro matronarum cœnobio collocatam attonderi curavit, ipseque vicissim ad virorum religiosorum contubernium se contulit, ibique cœnobiarcha duodecim admodum millium monachorum curam suscepit. Comprehensus autem non modo Christum non negavit, sed idola etiam sufflavit et explosit. Unde in rabiem prope actus Prætor, monasterium, in quod omnes Episcopi, Clericique illius provinciae confugerant, repente incendit; cum quo omnes conflagrarunt, et martyrii lauream acceperunt. Juliano autem humi prostrato et extenso atrociterque cæso, vinculisque ferreis constricto, ossa comminuta sunt. Quo tempore uni ex apparitoribus excussus oculus, qui per S. Julianum curatus, et Christum professus, capite plexus est. Quin et Celsius Præsidis filius, et viginti satellites, Christi fidem receperunt, cum per Juliani preces mortuum in vitam vidissent revocatum. Hinc Præsidis imperio primum in custodiam dati sunt, et in ardentibus ollis una cum septem Principii filii, jam in Christum credentibus, et Antonio Presbytero, et Anastasio in vitam revocato, conjuncti. Hi cum illi per Christi gratiam ex lebetibus exissent, multi, et inter hos

mater Celsii, Christum agnoverunt. Ceterum stantibus apud Judicem Sanctis, extemplo per eorum preces simulacra idolorum in fano conciderunt, et contrita sunt, et fanum ipsum aquis haustum est. Ducti dein Sancti, fasciis papyri oleo tinctæ ad extrema manuum pedumque alligatis incensi sunt. Sed flamma sanctis Martyribus parcente, nec lædere ausa, Juliano et præsidis filio cutis a capite detracta est, Antonio oculi uncinis effossi, mater Celsii suspensa. Tum Sanctos feris objecere, a quibus intacti conservati sunt, ac demum capite diminuti: quorum dies festus in sanctissimo illorum templo, quod foro proximum est, (*Constantinopoli, scilicet*) celebratur. *Hactenus Menæa. Porro ut hic, ita et in aliquod mss. Latinis pro Celso Celsius habetur.*

EX VARIIS.

§ IV. Memoria in fastis ix Januarii.

Celeberrima est hoc ix Januarii horum Sanctorum o Januar.
in martyrologiis memoria. Vetus romanum: Et S. Ju-
liani, et Basilissæ uxoris ejus, et Celsi, et Martio-
nillæ, ac xx militum. *Beda vulgatus:* Eodem die apud
Antiochiam S. Juliani Martyris, et Basilissæ conju-
gis ejus. Hi itaque sanctissimo voto casti conjuges,
aliquot annos pariter vixerunt, carnem suam virgine-
nem Christo servantes, et monasteria de rebus suis
instituerunt, ut ad decem millia monachorum Pater
B. Julianus fieret; Basilissa vero multarum Virgini-
um Mater: quarum multitudinem cum jam victricem
præmisset ad Dominum, ipsa conversatione
vite probatissima, inter verba orationis migravit ad
Dominum. Julianus vero postmodum a Marciano
præsede per innumerabilia tormenta et cruciatus, ad
ultimum ferri jussus est, cum Antonio Presbytero,
et Marcianna, et Celso puero filio ejus. *Eadem habet Molanus et ms. S. Mariæ Ultrajecti. Brevius ms. S. Lamberti Leodii:* Eodem die apud Antiochiam Juliani Martyris, et Basilissæ conjugis ejus, et Celsi pueri, et Martiannæ matris ejusdem, et Antonini Presbyteri, et Anastasii. *Usuardus:* Apud Antiochiam, sub Diocletiano et Maximiano, natalis SS. Juliani et Basilissæ Virginis, quorum miræ passionis leguntur: ex quorum etiam collegio venerabilis multitudo Sacerdotum et ministrorum Ecclesie Christi, igne cremata est, quæ ad eos confugerat propter immanitatem persecutionis. Post quos Antonius Presbyter, Anastasius, et Celsus puer una cum matre, atque alii plures passi sunt. *Eadem habet Bellinus, et ms. Florar.*

Acta eorum ex
Beda.

Usuardo,

Notkero.

16 *Notkero hoc eos elogio prosequitur:* Eodem die apud Antiochiam S. Juliani Martyris, et Basilissæ virginis: qui locupletissimorum cura parentum, pro eo quod erant unici, renitentes et inviti specietenus in conjugio copulati, sed sanctissimo voto per aliquot annos pariter in virginitate manentes, monasteria de rebus suis in Antiochiæ municipiis instituerunt, ita multa et frequentia, ut Julianus ad decem millia monachorum Pater, Basilissa vero multarum virginum Mater existeret. Quas ante se ad regnum cælorum præmittens, et ipsa subsequitur. Julianus vero postmodum a Martiano Præsede perquiritur. Quo tempore rabies crudelissima, ad persequendum Sanctos Dei sub Diocletiano et Maximiano exardescens, multitudinem Sacerdotum et ministrorum Ecclesie Christi propter immanitatem persecutionis ad eum confugere coegit. Comprehensus itaque cum hac ingenti multitudine, ipse Præsidis audientia est reservatus; ceteri servi Dei, jussu crudelissimi Ducis, accenso igne, eisque apposito, in quo consistebant loco, consumpti sunt. Ubi ad commendandam pretiosam mortem Sanctorum, tertia, sexta, nona, sed et vespertina hora, psallentium Deo chori feruntur auditi. Beatus autem Julianus primum auditus, rigidissimis fustibus cæsus est. Cumque cæderetur, unus ministrorum

EX VARIIS.

ministrorum Præsidi necessarius oculum amisit : quem B. Juliano orante illico recepit, et Christo credens statim ab insano Judice decollatur. Inde B. Juliano ducto ad fanum dæmonum, ad quingenta simulachra communita, atque in pulverem sunt redacta. Qui cum pro hoc in profundissimum et obscurissimum carcerem cum Celso puero Præsidis filio, clauderetur, sed odore suavissimo et lumine mirifico donaretur; septem fratres, et viginti milites, qui ad eos visitandi gratia venerunt; priores igni traditi, posteriores sunt gladio trucidati. Porro Julianus cum Celso puero, et Antonio Presbytero, atque Anastasio, diversis penis afflicti, et ipsi cum Marcionilla matrona a militibus sunt interempti. *Hæc Notkerus. Sed non probamus, quod ait, renitentem et invitos specietenus in conjugio copulatos. Nam Basilissa non invita, nec proposito servandæ virginitatis matrimonium videtur misisse, sed ad hoc a Juliano post inducta. Eorum meminere quoque hoc die Martyrologium Germanicum, Galesinius, Maurolycus qui pro Basilissa Basillam, pro Marcionilla, cum pluribus aliis Marcianillam scribit. Martyrol Roman.* Antiochiæ sub Diocletiano et Maximiano natalis SS. Juliani Martyris, et Basilissæ uxoris ejus, quæ cum viro suo virginitate servata, in pace vitam finivit. Julianus vero (postquam multitudo Sacerdotum et ministrorum ecclesiæ Christi, quæ propter immanitatem persecutionis ad eos confugerat, igne cremata est) Marciani Præsidis jussu plurimis tormentis cruciatus capitalem sententiam accepit: cum quo etiam Antonius Presbyter, et Anastasius, quem ipse Julianus a morte suscitatum, gratiæ Christi participem fecerat: et Celsus puer una cum matre sua Marcionilla, ac septem fratres, alique plurimi passi sunt.

Adone.

17 *Fuse eorum acta prosequitur Ado*: Eodem die apud Antiochiam, natale S. Juliani Martyris et Basilissæ conjugis ejus. Hiitque sanctissimo voto casti conjuges, aliquot annos pariter vixerunt, carnem suam Christo virginem servantem, monasteria de rebus suis, quia erant parentibus et genere clarissimi, instituerunt, ut ad decem millia monachorum Pater B. Julianus fieret, Basilissa vero multarum Mater virginum. Quarum multitudinem cum jam victricem præmississet ad Dominum, ipsa conversatione vite, et doctrinæ studiis probatissima, inter verba orationis dulcissimis suspiriis plena reddens Domino spiritum, Angelorum consortio in cælo conjunxit. Julianus vero postmodum a Marciano Præsidente requiritur, quo tempore rabies crudelitatis ad persequendum Sanctos Dei sub Diocletiano et Maximiano exarserat, ad quem multitudo Sacerdotum et Ecclesiæ Christi ministrorum confugerat propter immanitatem persecutionis. Comprehensus itaque cum hæc ingenti multitudine ipse Præsidis audientiæ reservatur; ceteri servi Dei, jussu crudelis Judicis, ingenti accenso igne, eisque apposito, in quo consistebant loco consumpti sunt. Ubi ad commendandam pretiosam mortem Sanctorum, tertia, sexta, nona psallentium chori feruntur audiri. Sed et vespertinos, et matutinos hymnos Deo cecinere. Beatus vero Julianus primus auditus, rigidissimis fustibus cæsus est. Cumque caderetur, unus ministrorum Præsidi necessarius oculum amisit. Quem B. Juliano orante illico recepit, et Christo credens statim ab insano Judice decollatur. Inde B. Julianus ductus ad fanum dæmonum: simulachra crystallina et electrina, atque diversi generis metallo acquisita, ita comminuta atque in pulverem redacta sunt, ut quid fuerint omnino non pareret. Deinde sanctus Martyr vinculis ferreis arctatus, per civitatem sub voce præconis circumducitur. Cumque pervenisset ad locum, ubi filius Præsidis in scholis erudiebatur, puer idem, Celsus nomine, vidit multitudinem albatum circa sanctum Martyrem, et coronam pretiosissimis lapi-

dibus renitentem super caput ejus. Quæ visa cum suis condiscipulis narraret, subito divinitus inspiratus projecit volumina magistrorum, et vestimenta quibus erat indutus, et celeri cursu pervenit ad pedes vinceti Martyris. Ad quod factum stupens tota pæne civitas occurrit: cum reliquis Præses et mater pueri eju-lantes adveniunt. Sed cum puerum a societate beata separare non possent, cum B. Juliano imo carceris mancipatur. Ubi divino lumine consolati, et odore mirifico sunt respersi, ita ut milites, qui eos servabant, circiter viginti, commoti et stupore perculti, Christo Domino crederent. Ad hos itaque visitandos in carcerem fratres septem una cum Antonino Presbytero venerunt: officioque S. Antonini Presbyteri, tam puer, quam viginti milites baptizati sunt. Quod audiens Præses, septem fratres diu custodia maceratos, ad ultimum tradi igni præcepit: porro milites gladio trucidari. Sicque martyrium victores consummaverunt. Sanctum vero Julianum atque Celsum puerum, Sanctumque Antoninum Presbyterum sibi præsentatos, necnon et Anastasium quem B. Julianus a morte suscitatum participem gratiæ Christi fecerat, in cuppas pice et adipe ferventes injecti, sub quibus lignorum et sarmentorum copiam aggregari jussit. Sed Beati nihil læsi sub igne, in confessione invicti persistunt. Ducti ergo iterum sunt in custodiam. Cum puero autem mater ipsius Martionilla, ut eum mutare posset, volens inclusa est. Sed dum cupit filium prædam fieri diabolo, ipsa prædata Christo, ejusque ancilla fidelis facta, baptismi gratiam recepit. Quo audito, impius conjux piam Christi famulam in ima carceris trusam Martyribus sociavit. Quos iterum suis conspectibus presentari fecit, et ad fanum dæmonum, sacerdotibus fani intro expectantibus, ut sacrificaturi mittuntur. Sed mox Sanctis orantibus templo ad solum dejecto, sacerdotum ad mille cum paganorum multitudine occisi sunt. Sed iterum ab irato impio Præsidente Sancti retruduntur. Qui divina consolatione nocte sunt mirabiliter confortati. Sequenti vero luce producti sunt de custodia: oleoque infuso liciniis, manus et pedes eorum ligantur, ignisque ita supponitur. Sed cum invicti perdurarent, Juliano et Celso eorum capitis auferri jubet, Antonino et Anastasio lumina effodi, Martionillæ equuleum parari. Hæc cum illi fortissime pervicissent, feris intronmissis in amphitheatrum ad devorandum eos objecerunt. Sed feræ pedes Sanctorum lingebant. Cumque omnia pervicissent, militibus eos ferire jussit. Atque tali certamine palmam adepti, regna mansura perceperunt *Hæc usque Ado. Hoc eodem die celebratur in Kalendaris plurimis mss. Belgicis, et excusis Ecclesiarum Ultrajectinæ, Eborensis in Lusitania et aliarum.*

§ V. Memoria in fastis XI et XIII Januarii;
XIII Febr. XX, XXI et XXII Junii.

Martyrologia mss. Latiense et S. Martini Tornaci 11 Januar. retulerunt hos vi hujus, ut ex § III, constat, et S. Julianum XI repetunt, quo forte de eo officium Ecclesiasticum recitatum. Verba eorum hæc sunt: Passio S. Juliani Martyris, qui sub Marciano Præsidente in carcere peremptus est, additur in mss. S. Martini: in Achaia, pro quo in Antiochia legendum censemus.

19 XIII Januarii de iis agit Rabanus et ms. Martyrol. 13 Januar. S. Maximini, his verbis: In Antiochia Ægypti, passio Sanctorum Juliani, et Basilissæ conjugis suæ; qui Julianus temporibus Diocletiani, et Maximini nobili prosapia oriundus fuit, philosophorumque disciplinis imbutus, Catholice fidei religiosus amator fuit: quem cum parentes sui ad connubii jura persuasionibus validis attraxissent, respondisse fertur: Nec voluntatis est, nec ætatis ut faciam quæ hortamini. Item cum perseverarent pertinaciter in precibus

Vita eorum
ex Rabano.

* *Legendum*
horamate, id
est visione.

precibus: Nec permittendi mihi est facultas, nec negandi potestas, quod hortamini. Dei me potestati committo et relinquo. Unius tamen hebdomadis induciosa parentibus poposcit, ut nutum supernae majestatis argumentis evidentibus experiretur, qua peracta interapedine, somno sopitus, et sopore depressus, vidit Christum in horamate dixisse: Exurge, ne timeas, nec suasiones verborum, nec voluntatem parentum horrescas. Accipies enim conjugem, quae te non polluendo a me separet, sed per te virgo perseveret, et infra: Multi juvenes et virgines per vestram doctrinam, vel vitam coelestis exercitus probabuntur. *Huc usque ms. S. Marimini, pervit Rabanus:* Sicque factum est, ut opitulante Christo, in Antiochia municipio monasteria plura construerent, ita ut sub Juliano regimine decem millia monachorum conversarent, sub Basilissae vero mille virgines Dei servitio mancipate ferent. Postea autem idem Julianus cum commilitonibus suis sub Marciano Principe pro Christi nomine martyrizavit, primum fustibus caesus, qui percussoris sui oculum evulsum restituit. Insuper et plusquam quingentas simulachrorum imagines ad solum diruit. Posthaec in carcerem tenebrosam trusus cum Praesidis filio Hircicallio juvene nuper ad fidem converso, ubi damnatorum corpora putrefebant: sed mira gratia Christi, foetidus odor in ambrosiae dulcedinem versus, cum luce limpida, sanctos Martyres letificabat. Dehinc rogante Praeside defuncti cadaver nondum humati a morte suscitavit. Sed tortoris non cessante vesania, Imperatorum decreto in Circi spectaculo sancti Martyres terdenis cuparum gremiis includuntur, quae intrinsecus atrae picis massa, et bituminis fomite, sulphurisque fetore farciuntur, sarmentis cum igne suppositis, in tantum ut flamma xxx cubitis in altum se porrigeret: sed inde illasi egredientes, rursus digitis manuum, et pedum licinus ardens, olei liquore perfusus aptatur. Sed hoc conamine delusus, exin bestiis ad devorandum proponuntur: quibus sacra membra lacerare non audientibus ad extremum gladiis trucidantur: ad quorum tumultum mox decem leprosi curantur, probantes qualis sit Martyrum gloria.

13 Febru.

20 Idibus Februarii colitur S. Julianus Martyr, cujus tamen et certaminis locus ac tempus, et vitae genus ac conditio, in ambiguo sunt, ut ibi ostendemus. Wandelbertus visus est hunc nostrum S. Basilissae virginis sponsum intellexisse; ita enim scribit:

Idibus aethereum Julianus scandit honorem,

Sponsa beata animum caelo cui junxit ovantem.

xx Junii festivitatem horum agi scribit Paulus Morignia, quo tamen die nulla eos martyrologia aut Kalendaria referunt. xxi Junii celebrant Graeci S. Julianum, in Menologio: Certamen Juliani in Aegypto. Hic fuit sub Diocletiano Imperatore et Marciano Praeside in urbe Aegypti Antinopoli, etc. ut ante § 2, nu. 8, relatam est. Galesinius in Notis ad ix Januarii tradit horum Martyrum memoriam in Ecclesia Mediolanensi celebrari mense Junio, cujus certam atque exploratam rationem non repererit. xxii Junii haec in sacrificio Missae de S. Juliano Levita et Martyre, referuntur in Missali Mediolanensi, excuso an. Ch. 1560. Oratio super populum. Concede, quaesumus, omnipotens Deus, ut qui triumphum laudabilem beati Levitae et Martyris tui Juliani recolimus, digna ipsius sectando vestigia, gaudiorum ejus effici mereamur participes. Per Dominum. Eadem oratio extat in veteribus Belgicis Breviariis, ut Audomarensi et aliis. Extant porro in Mediolanensi etiam ista: Oratio super syndonem. Praesta, quaesumus, omnipotens Deus, ut sicut Beatum Julianum, conjugali toro sociatum, virginitatis cultu decibilibiter decorasti; ita et nos famulos tuos, per ejus intercessionis auxilium, a sordibus periculorum abluas, et corda nostra claritate tuae gratiae irradiare digneris. Per Dominum, etc.

Collectae et
Praefatio ex
Missali Medio-
lanensi.

20, 21 et 22
Junii.

21 Omitto orationes super oblata et post communionem. *Haec praefatione et vita inserta:* Per Christum Dominum nostrum. Qui tyrannica potestate depressa, ita suos milites extulit, ut Angelicis in terris fruerentur consortiis, et divinis ubique munirentur auxiliis. Cujus stadium nobilis Julianus letus accurrens, signifer efficitur fidei dignissimus, Domini praelator elegit cum conjuge membra servare virginea, et fortior ad luctamina properavit: sociavit sibi Sanctorum choros, quos flammeo globo consumptos praemisit coronatos ad Christum. Dehinc contemptis sacrilegis carnificum jussis, acerbissima penarum tormenta non metuens, Dei filium voce libera protestatur. O felix et dignissimus miles Christi, qui non solum contempsit tyrannum, sed et filium ejus abstulit, fecitque Christicolam, et ad suscipiendam martyrii palmam secum pariter incitavit. Caeditur, ac ferreis vinculis oneratur: horribili fetore perfusus custodiae traditur: flammeis ardoribus urendus immergitur: ex capite cutis admittit: saevis in theatro bestiis traditur. Sed in his omnibus Angelica protectione defensus, dignam ad ultimum effusione sanguinis meruit victoriae palmam. Per eundem, etc. *In Breviario Ambrosiano S. Caroli Borromaei jussu edito, et postremo an. Ch. 1623, recognito Orationes ante citatae fere eadem referuntur, cum hac lectione in, ad Matutinum, xxi Junii: Julianus Antiochia nobili genere natus, parentes Christianae religionis cultores cum ad imitandum sibi proposuisset, Christi fidem amplexus est. Annum agens decimum octavum, patris impulsu Basilissam in matrimonium duxit. Sed uterque mutuo consensu, se in virginali castitate continuit perpetuo. Patre autem mortuo, hereditatem, quam satis amplam habebat, pauperibus distribuit, duobus etiam a se aedificatis monasteriis, quorum unius curationi ipse praefuit; in altero Basilissa multarum Virginum curam suscepit. Edicto autem a Marciano Syriae Praeside proposito, quo sancitum erat Diis immolari, fidei Christianae accusatus, illius jussu multis cruciamenis affectus, in fide constantissimus, demum martyrio cum aliis multis coronatur; qui ejus exemplo ducti, Christum Dominum confessi, se malle necem obire affirmarunt, quam idolis sacrificare. Tu autem Domine, etc.*

EX MSS.

Lectio ex no-
vo Breviar.
Mediol.

ACTA

Ex aliquot veteribus MSS.

PRAEFATIO.

Beati Martyres saeculum vel tormenta superantes hoc nobis a numeris reliquerunt, quod gesta passionum suarum secum ferre non possunt, sed luctantibus firmum reliquerunt exemplum; effectique sunt errantibus via, caecis lumen, titubantibus credulitas. Omnes prorsus virtutum suarum signa declarata gremio sanctitatis includunt. De hac arca justitiae nullus errare potest, nisi qui incredulus permanet. Vos autem, qui haec auditis et legitis, credite nobiscum, omnia enim possibilia esse credentibus, ideoque sine ulla hesitatione hereditarium nobis bonum, quod imitemur, Martyres reliquerunt. Obsecro itaque vos omnes, qui haec lecturi et audituri estis, ut intento corde credatis, quanta sit gloria saeculum relinquere, ut per angustam viam eorumdem sanctorum valeamus sequipedes esse; ut legentes gesta eorum, vestra esse dicatis. Quae sicut in Evangelio dominus protestatur, cum dicit: Beati qui viderunt et crediderunt, beatiores autem qui non viderunt, et sic crediderunt. Nos quae vidimus oculis nostris, Sanctorum gesta scripsimus, unde nobis aliquam portiunculam beatitudinis credimus esse futuram. Vos autem melior expectat gloria, qui audientes creditis posse implere Dominum in Sanctis suis, quae hic

a
Gesta Marty-
rum luctan-
tibus exem-
plum:

b
Haec ab iis qui
viderunt can-
scripta.

soli, a quo spem victoriae promissam tenebat.

a *ms. S. Max. Octavo.* b *ms. Rip. Angelus Domini.*
c *ms. S. Max. Sequipedem.* d *Idem ms. virtutum visionibus.*
e *Metaph. quo genitus sum.*
f *Metaph. barbaricas nationes. alii, barbaras mentes.*

CAPUT II.

Votum virginatis. Approbatio divina. Vita cenobitica.

Producit interea onerata auro et gemmis sponsa de thalamo, suscepit lætus, cum qua lætaretur in Domino : et vultu se læto ostendens, in corde suo Domino conjugii properaret. Traditaque sibi virgine, venerabilis Julianus certus de Domino cubiculum ingreditur : in quo cubiculo oratione facta, talis odor liliorum et rosarum apparuit, ut videretur virgini se in tali loco esse positam in quo solent lilia et rosæ verno tempore tenentibus se suavem odorem gratiæ propinare. Datur silentium noctu, et ait virgo ad sibi conjunctum juvenem : Miram rem sentio, quam si et tu sentis, quæso ne mihi neget. Cui venerabilis Julianus respondit : Quæ sentis fideliter narra. Virgo dixit : Cum sit tempus hyemis, et omnium rosarum vel liliorum naturam necdum gravida terra constricta gelu parturiat, ita in hoc cubiculo mihi omnium odorum suavitas famulatur, ut his suavissimis odoribus satiata, horrescam seculum, nec penitus desiderem thori conjunctionem. Cui B. Julianus ait : Odor suavissimus, qui tibi apparuit, nec initium habet nec finem : qui temporum dat tempora; qui singulis temporibus dat gratiam quam ministrent : ipse est Dominus Christus, ipse est amator castitatis, qui integritatem corporis custodientibus vitam promittit æternam. Nam si hujus monita mecum velis suscipere, ut eum tota intentione diligamus, et virginitatem concessam invicem custodiamus; efficiemur in hoc seculo vasa ejus munda, in quibus habitet, et in futuro cum ipso regnabimus, nec ab invicem separabimur. Ad hæc B. Basilissa respondit : Et quæ melior salus est, nisi ut virginitatem custodiendo, vitam adipiscamur æternam? Quia credo esse ut protestaris, opto tibi consentiens esse; volo ut possideam sponsum æternum Dominum Jesum. Hæc ea dicente, B. Julianus prociens ad orationem, pavimento adhærebat, clamans et dicens : Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis. Hæc videns virgo similiter fecit.

7 Et ecce subito cum illis fundamenta cubiculi illius commota sunt : et lux inenarrabilis emicuit, ita ut luminaria, quæ præerant cubiculo, illius lucis magnitudine velarentur. Et sicut scriptum est, impletur quod dictum est : Spectaculum facti sumus mundo, et Angelis, et hominibus. Fit ergo in cubiculo spectaculum magnum et spirituale. Ex una parte sedebat Rex æternus Dominus Christus, cum multitudine innumerabilium candidatorum; et ex alia parte innumeram multitudinem virginum, quarum principatum Virgo gloriosissima Maria tenebat. Tunc a parte Regis clamabatur : Vicisti Juliane, vicisti; a parte Reginæ clamabatur : Beata es Basilissa, quæ sic consensisti salutaribus monitis, et falsa mundi blandimenta respiciens, ad æternam gloriam properasti. Iterum a parte Regis clamabatur : Milites mei, qui vicerunt antiqui serpentis libidinem, de pavimento levantur, et intento corde in thoro qui eis preparatus dignoscitur, libro vitæ æternæ superposito eis legatur; et voce silente ab utraque parte responderunt, Amen. Et advenientes duo albis induti, circa pectora habentes aureas zonas, et singulas coronas in manibus, elevaverunt eos, dicentes : Surgite quia vicistis, et in numero nostro computati estis, aspiciet quod videtis

in thoro, qui vobis est preparatus; legite et cognoscite, quia fidelis est Dominus in verbis suis; et tendentes eis manus applicuerunt eos. Et ecce superpositus erat liber splendidior septies argento, aureis scriptus litteris, et in circuitu thori quatuor seniores, habentes in manibus suis phialas aureas plenas aromatibus, diversum odorem reddentes. Et respondens unus ex his dixit : Ecce in his quatuor phialis continetur perfectio vestra. Ex his enim quotidie in conspectu Dei suavitatis odor ascendit. Pro qua re beati estis, quia seculi falsa blandimenta vicistis, properantes ad illa, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se. Nunc Juliane lege, quod divina Trinitas jubet. Et accedens sic cœpit legere : c Julianus qui pro amore meo mundum contempsit, deputetur in eorum numero, qui cum mulieribus non sunt coinquinati. Basilissa vero, quæ ei integro corde sociata dignoscitur, deputetur in numero virginum, in quibus vera virgo mater Domini Maria principatum tenet. Et hæc dicens clausit librum, et iterum dixerunt millia millium, Amen, una voce exultantes. Et iterum dixit ad eos : In hoc libro, quem videtis, hic scripti sunt casti et sobrii, veraces et misericordes, humiles et mansueti, caritatem habentes non fictam, adversa tolerantes, in tribulatione patientes, et qui super amorem Domini Jesu Christi nihil prætulerunt, non patrem, non matrem, non uxorem, non filios, non agros, non facultates, vel cetera quæ in hoc seculo impedimenta sunt animæ. Qui nec ipsas animas suas dubitaverunt tradere usque ad mortem pro nomine ejus, in quorum numero et vos esse meruistis.

8 Statim visio, quam videbant, ab oculis eorum ablata est. Tunc exultantes in Domino beati virgines, atque in ædificationem suam reliquum spatium noctis pervigiles in hymnis et canticis peregerunt. Quid multa? illuxit dies, quo vulgus qui convenerat, bachatu lætitiæ ferebatur. Expectabant videre quasi quos in seculo junxerant, nescientes neque intelligentes sanctum fuisse celebratum conjugium. Quid multa? cœperunt esse spiritu, non carne, fructificantes : et mysterium divinæ gratiæ in se collatum occultabant, ut a solo Domino Christo et sanctis Angelis sciretur, quod agebant.

9 Et quia Dominus non privat bonis ambulantes in innocentia; ita divinæ gratiæ dono procuratur, ut intra pauci temporis spatium, utriusque genitores de hac vita migrarent; relinquentes idoneos superstites, per quos cælorum regna non fraudarentur; erant enim et ipsi fidelissimi Christiani. Tunc beati Virgines temporis spatia sibi concessa læti suscipiunt, sibi possessuri licentiæ palmam, quo possent per patrimonium terrenum transmigrare in superna cælorum. Et quia multum laboris est ordine prosequi eorum venerabilem vitam, de tantis operibus pauca prosequendo non taceamus.

10 Fit consensus communis, quo non solum pro sua salute solliciti essent, sed multarum animarum curam suscipiunt. Dividuntur domicilia, et duæ lucernæ super g candelabrum excelsum fundantur; quibus æternus Rex oleum lætitiæ ministrans, per eos sanctam doctrinam ignaris incendebat; igniferi verbi calore tribulos et spinas peccatorum exurens. Ex undique vox illa suavis Domini per os Sanctorum Juliani et Basilissæ invitabat dicens : Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego vos reficiam. Institutum sancta monasteria, in quibus messes animarum de seculi spinis ac tribulorum suffocatione rapiabant. Nec erat qui posset audire de ore S. Juliani verbum, ut aliqua mora retineretur converti ad Dominum. Relinquebant viri uxores, filii parentes, sponsi sponsas; patrimonium quoque terrena propter vitam æternam pro stercore computabant. Delicias affluentes respuebant, opes suas pauperibus erogabant, viam angustam arripiebant, nec quisquam

EX ASS.

b

Vident nomen suum scriptum inter sanctas Virgines.

c

Tota nocte orant.

d

Moriuntur utriusque parentes.

e

f

g

Matt. 11. 28. Plurimos convertunt. Julianus 10000 Monachos. S. Basilissa Virgines regit.

Suavi odore, veluti florum, incenditur ad amorem castitatis.

Statuunt simul virginitatem servare.

1. Cor. 4. 9. Apparet eis Christus, D. Virgo, et plurima virgines utriusque sexus.

EX MSS.
h
i k
Eccle. 1. 4.

eorum *h* post aratro manum superpositam respiciebat retro. Eratque S. Julianus sanctæ congregationis circiter *i* decem millium monachorum Pater. *k* Et sicut scriptum est : Generatio vadit et generatio venit, quanti migrabant ad cælum, tanti convertebantur ad Dominum. Nec quisquam dinumerare poterat animarum multitudines quæ per S. Julianum perfecte migraverunt ad cælum. Similiter et B. Basilissa, agmina virginum et mulierum, de squaloribus seculi liberatas castissimas animas præmittebat ad cælum. Erantque cum B. Juliano virorum sancta commercia : et per S. Basilissam fulgebat in virginibus et mulieribus castitatis excelsior victoriæ palma. Et quia tunc omnibus innotuit eorum venerabilis vita et conversatio, quæ Domino adjuvante per nos declarata est; nunc ad illud tempus veniam quo martyrium adepti sunt; prosequamur et declaremus eorum gloriosissimas palmas.

a MS. *Vels*, exerceat. *alii*, suscitit. *Metaph.* ne vetus ille draco contra me bellum exsuscitet. *h* *Al.* tenentes.

c *Metaph.* quisquis mei desiderio detentus, mundum hunc contempserit, etc. *d* *Al.* vixerant.

e MS. *Rip.* regno. *Metaph.* regno non privarentur.

f *Al.* licentia sua possessuri victoriæ palmam.

g *Metaph.* super duo candelabra due lucerne alte effulgebant. *h* *Al.* ex aratro manu superposita.

i *Menava* : Ipse in alio monasterio degebat, et præerat duodecim circiter millibus virorum.

k *His omissis, ita Metaph.* Nam quicumque ad cælestem vitam animos suos convertebant, apud Julianum ipsum, ad Deum se transferebant; adeo ut nemo posset enumerare, etc.

CAPUT III.

Persecutio Diocletiani. Obitus S. Basilissæ, et mille circiter Virginum.

a
Pro suis orant.
b
Temporibus Diocletiani et Maximiani furor persecutionis incumberebat. Hæc opinio peragravit omnem provinciam *a* Ægypti. Qua opinione comperta sancti virgines se invicem alloquuntur, et talem precem in conspectu Domini fundunt, jejuniis et fletibus studentes : Domine Deus, qui es occultorum cognitor, et mentium testis, scrutator cordis et renn; te deprecamur ut letum super nos illumines vultum, et pium et exaudibilem præstes auditum. Non enim dormis neque dormitas, qui custodis utriusque sexus castitatis agone, in quo tu ipse Christe lætari cognosceris. Ne patiaris gregis tui integritatem vitiari; ne habeat potestatem insatiabilis lupus, gregi sancto semper infestus; in nullum licentiam habeat ad dissipandum murum *b* rigoris tui; ut signum fidei, quod inter servos et ancillas tuas per nos sequipedes contulisti permaneat. Cura sit tibi Christe de nobis et de illis, quia plus valet dextera tua ad erigendum, quam fortitudo persecutoris ad dejiciendum. Considera et scrutare singulorum et singularum vires, et secundum præsentiam tuam donum omnes perduc ad illam regionem vivorum, ubi nulla est sollicitudo moriendi, sed regnat vera beatitudo vivendi. Et in die illa, qua venturus es magnus et manifestus, præsta Domine omnes famulos et famulas tuas, quos per nos tibi fecisti militare, integros immaculatosque in conspectu tuo inveniri; ut recte exultantes dicamus : Ecce nos, et pueri quos dedisti nobis, et nemo periit ex eis.

c
Divinitus de sua et virginum suarum morte edocetur Basilissa.

c
12 Et cum finem orationis impressent, redierunt ad propria domicilia. Ea die tempus quietis advenit, et B. Basilissam ita per visum alloquitur Dominus dicens : Basilissa, *c* nominis tui digna, quæ orasti, hæc me implere delectat; ut omnia vasa, quæ mihi per te mundavi, dum adhuc hic es in hac vita, tu ea præmittas ad cælestia regna. Habebis autem dimidii temporis spatium, quo possis ex omni loco, quo seminasti, triticum colligere, et recondita messe laboris tui tu ipsa me sequaris, claves acceptura horrei pleni pinguedine animarum; ex quo quotidie suavitatis odor ascendit in conspectu sanctorum Angelorum. Julianus autem ut bonus athleta præliabitur, et vin-

cet : nec enim aliquando vinci potest, in quo castitas regnat. Erit enim per eum multitudo acquirenda animarum. Multa eum oportet pati pro nomine meo : multasque virtutes et signa ostendam in conspectu inimicorum ejus : et priusquam invocet me, dicam : Ecce adsum.

d
13 Hæc audiens B. Basilissa evigilans *d* lætabatur in Domino, vultu splendido et sol radians in ortu suo : et per ordinem omnia enarravit B. Juliano. Convocansque sanctam multitudinem virginum, hæc eas alloquitur voce : O vos omnes, gaudium meum, et corona capitis mei, sanctæ Virgines, Domino nostro vota reddamus, et sacrificium laudis de corde contrito et humiliato, hostiam jubilationis ei immolemus, quia dignatus est nobis revelare abscondita mysteria : viam et tempus acceptum terminavit, quo *e* castificatas animas illi consignemus, dilatione concessa, ut unaqueque nostrum considerans cellaria cordis sui, si est abundantia bonorum operum eructantium ex hoc in illud; hoc est, si in hoc seculo peregrinantes, recte de hac vita migremus ad æternam vitam, ut in nullo in nobis habeant vel cognoscant opera sua illæ potestates, quæ animas pergentes ad cælum retinent et scrutantur; ut nihil in nobis suum invenientes reverentur et timeant, videntes nobiscum sanctum adiutorium pergens, et Spiritum castitatis congaudentem. Considerate et scrutamini arcana pectoris vestri, ut cum tempus habemus, liceat animam ab omni vitio culparum defæctam *f* splendidi liquoris actu comprobata restituere Creatori. Hanc enim obtinimus a Christo petitionem, ut omnes vos ante persecutionem vel vastationem inimici immaculatas præmittamus ad cælestia regna, ubi est sponsus castitatis Dominus Jesus Christus. Pro qua re vos hortor, sancte sorores, ne aliquid malitiæ fermentum in corde remaneat, sed omnes donantes vobis invicem, si qua habet adversus aliam aliquid, ut perfectam coronam integritatis animæ et corporis vestri recipiatis; meque matrem integro numero salutis vestræ victricem reddatis : hoc scientes, quia nihil valet virginitas carnis, ubi habitat iracundia cordis.

g
14 Hæc prosequente S. Basilissa, locus in quo erant congregatæ, commotus est, et columna *g* lucis in conspectu earum apparuit, super se titulum aureum habens scriptum, et vox ex columna processit, cum splendore et odore suavitatis; signum quoque Crucis emicuit dicens : Basilissa nominis tui auctor, quod scriptum vides, lege. Tituli autem scriptura sic continebat : Hæc dicit primus et novissimus : Omnes hæc Virgines, quibus tu ducatum præbes, vasa munda et accepta sunt oculis meis, nec quicquam in eis reprobum inveni, quas lima justitiæ, et igne probationem, ut aurum purissimum, exhibuisti. Venite ad præmia vobis parata. Et hæc legentes, visio ab oculis eorum sublata est. Tunc omnes gratias referebant Domino, qui testimonio suæ majestatis animas sanctas declarasset. Beata vero Basilissa exultans in Domino, dixit : Gratias tibi Domine Jesu Christe, qui pugnas carnales ita *h* devicisti in nobis. Et adjecit : Insulto tibi diabole, quia insidiarum tuarum fructum perdidisti. Insulto tibi serpens *i* libidinis, quia vasa Deo dicata nullis artibus abdicasti. Insulto tibi diabole magister mendacii, quia ex grege mihi credito nullus est qui tecum pereat. Insulto tibi ebrietas, quia sobriam mentem vincere non potuisti. Insulto tibi amor mundi, quia aratro intentas mentes, ad tuum amorem revocare non valuisti. Insulto tibi diabole, quia perfectionem quærentes, nullis artibus, nullis machinis, nullis laqueis *k* retinere valuisti. Tu solus tua confusione utere; tu solus in tua pena *l* luge. Vides enim prædam de tuis manibus ereptam, ad cælorum regna adscendere, unde tu cecidisti. Gaudete mecum sancte sorores, quia regnant in vobis signa virtutum. Contemptus mundi regnum cælorum accepit. Renuntiatio parentum consortia sumpsit Angelorum. Parvi temporis

h
Suas monet, ut parent se ad mortem.

e

f

g
Divinitus discunt se in statu gratiæ esse.

h

i

k

l

temporis tribulatio aeternam meruit requiem. Humilitas, sicut cedrus in Libano exaltata est, et sicut cupressus in montibus Hermon. Devicta libidine castitas fecundatur. Nulla est ex inimicis nostris audacia, ut pergentes animas ad suum Creatorem retineant. Omnes enim erubescunt, quia nihil in nobis proprium agnoscunt.

15 Hæc cum gaudio dicens, cepit vineam Domini rore justitiæ maturatam recondere. Et ita divina providentia adimplevit, ut intra tempus promissum migrarent omnes ad Dominum. Beata vero Basilissa secura de reposito fructu, hora diei sexta in oratione constituta soparavit, et vidit omnem choram sanctarum Virginum numero circiter mille, niveis cycladibus indutas, regalibus zonis præcinctas, crucem Dominicam in manibus gestantes, una voce B. Basilissæ dicentes: Hoc responsum accepimus, ut tecum Regem Dominum adoremus. Ecce expectamus te, ut tu nos offeras Christo, cui nos acquisivisti. Et evigilans B. Basilissa de partus sui gloria lætatur, et hoc cum lætitia S. Juliano referebat. Unde simul in Domino lætabantur. Domini vero operante misericordia ita completum est, ut constitutis illis in oratione S. Basilissæ migraret ad Dominum. Quam B. Julianus tradidit sepulture dignissime, et die noctuque memoriæ ejus excubiis spirituales adimplens.

Moritur et ipsa.

16 Ipse vero cum choro Sanctorum florebat gratia Dei concessa, ut nullus esset inferior qui non alterum præcederet in virtutibus. Multa enim signa sanitatum per eum, vel per ejus discipulos, Dominus operabatur. Nullum ibi invenit sol irascentem, nec reliquit. Si quis, ut fieri assolet, alicui in verbo contumeliam irrogasset, non capiebat cibum, humilitati et fletibus studens, quousque caritatem renecteret. Et hoc studio laborabant, ut per orationum fructus Deo sacrificium laudis offerrent. Lætatur Pater in hoc studio filiorum. Tunc unusquisque eorum se dicebat incipere quando finiebat. In hac sancta congregatione nunquam diabolus potuit aliquem irretire, nullus a caritate discessit, optabant singuli magis adversa quam prospera, omnes illud expectantes præmium, quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus diligentibus se.

n

o
Julianus cum suis sanctitate et miraculis claret.

a *Quidam Syria. Metaph. Orientis. ut dictum in prolegomenis num. 10.* b *ms. S. Max. vigoris. ms. Rip. gregis. Metaph. fidei tuæ signum, ac murum.* c *Reginam enim significat. Basilissa et preside.* d *Metaph. gaudebat valde, quod Domini nostri Jesu Christi vultum et characterem splendidi et instar solis exorientis effulgentem, vidisset.* e *Metaph. animas nostras purgatas habentes, illius sigillo imprimamur.*

f *Idem: purgemus pura illa aqua, et actionibus insistentes, Deo ipsæ tales nos offeramus (hoc autem si cum fide petierimus a Domino impetrabimus) ut peccatorum maculis purgata, ad celestia illa regna pervenire possimus, ubi est Sponsus noster Dominus Jesus Christus. Quamobrem vos hortor, etc.* g *Metaph. ignea.* h *Al. superare jussisti.* i *Al. libido, al. libidine, Metaph. serpentis voluptas.* k *ms. S. Max. cruciare. al. luere.* l *Alti cum Metaphrasæ, lætare.* m *Al. justitia.*

n *Al. superbus fuisset.* o *ms. S. Aud. cum caritati adnecteret.*

CAPUT IV.

S. Juliani captivitas. Sociorum combustorum martyrium.

a Hæc agebantur in civitate Antiochia, quæ est metropolis b Ægypti. Quid multa? In tempore illo vis persecutionis invaluit. Adveniente autem Præsidente Marciano d in eandem civitatem, ita furor sacrilegus exarsit, ut non villa, non vicus remaneret, ubi non idolum erigeretur, ut si quis emere vel vendere voluisset, primum idolis immolaret. Urgetur civitas jussu Præsidis, ut unusquisque in domo imaginem e Jovis erigeret. Ipse autem Marcianus cum uxore et unico filio erat dux perditionis. Audit Præsides B. Juliani fidem, et quia multos secum de hac religione socios habebat, qui pararent se ad mortem magis, quam idolis immolarent. Tunc iratus convo-

c
d
e
Marcianus Præsides jubet comprehendendi S. Julianum cum suis.

cat Assessorem suum, et jubet ut B. Julianum conveniret, ut cum omnibus suis secundum decreta invictissimorum Principum diis immolarent, ne diversas luere penas. Assessor vero cum corniculario, et Principe, et primatibus civitatis perrexit ad locum ubi S. Julianus Deo vacabat, quo multitudo Sacerdotum et Levitarum vel omnium ministrorum Ecclesiæ confugerant, rabiem persecutionis declinantes. Tunc nuntiatur S. Juliano Assessorem et Principem cum primatibus civitatis pro foribus esse: ipse vero dixit ad eos qui erant congregati: Nunc, fratres, confortemus nos in Domino, quia appropinquaverunt persequentes nos, qui querunt velut aqua absorbere nos. f Armate frontem vexillo sanctæ crucis, et scuto fidei firmate pectora. Jubet itaque eos ingredi, et quia erat g Prioris civitatis filius digne honorabat eum ordo civitatis.

Ex mss.

f

g

18 Dicit ei Assessor: Puto non latere te, Juliane, sacratissimorum Principum decreta, quibus mundo subveniunt, ut una apud omnes homines sit cultura deorum. Nam dominus noster Præsides Marcianus audiens te nobili genere ortum, hoc pro sua sapientia decrevit, ut secundum moderationem legum, cum gratia conveniaris: quam legem Dominorum Principum habeo præ manibus tibi recensendam, ex cuius salutaribus dictis veritate comperta, reddas te generi tuo, ut propriis bonis fruaris, et opes et Principum amicitias consequaris. Julianus respondit: Sapientiam tuam credo non latere, quia serpens non movetur ex propria sede, nisi ex ore incantantis h verborum cognoverit carmina. Nam sicut non proficit, nec valet movere serpentem, qui carmina nescit; ita nec decreta Principum, nec philosophia Judicis, qui i in temporalibus temporalis agnoscitur, valere poterit Christianas mentes ad dæmonum inclinare culturam. Assessor dixit: Ergo contemnitis audire Principum jussa? Julianus respondit: Audiant Principum jussa, qui ipsis militant; nos autem, qui Regem habemus in celo, terrenum Principem non audimus. Assessor dixit: Et hoc potes gestis k edicere? Julianus respondit: Ipsi gestis aliquid prosequantur, qui in hac vita spem habent; nobis autem, quibus crucifixus est mundus, quid cum foro? Assessor dixit: Ut video, de te desperasti, ne vivas; vel istius multitudinis, quam tibi aggregasti, miserere. Julianus respondit: Istius multitudinis vota simul mecum pendunt in Dei arbitrio: qualem audis me loquentem, tales sunt omnes isti tacentes. Unus est Dominus, quem confitemur, qui est Christus filius Dei vivi. Assessor dixit: Hæc quæ prosequeris, renuntio domino meo Præsidi. Julianus respondit: Quod verius cognovisti, occultare non debes. Nos vero parati sumus temporalem magis sustinere mortem, ut in æternum vivamus quam pro vita temporali æternæ morti mancipemur. Assessor dixit: Audio etiam Episcopos et omnem Clerum tecum aggregatos; numquid et ipsi discipuli tui effecti sunt? Julianus respondit: Hi discipuli non sunt, sed Patres; per ipsos enim veram nativitatem suscepimus: pro qua re dignum est, ut filii cum Patribus, et Patres cum filiis pergant ad regna cælorum.

Julianus coram Assessore generose fidem profiteatur.

h

i

k

19 Rediens ad Præsidem Marcianum Assessor, omnia quæ gesta fuerant intimavit. Tunc Marcianus Præsides consilio diaboli armatus, hanc dedit auctoritatem, ut Julianum solum suis obtutibus, suæque audientia reservarent; multitudinem vero Sanctorum eodem loco, in quo debebant, et laudibus Dei vacabant, jussit incendio concremari. Impletur jussio Præsidis, et omnes Sancti ibidem in igne consumpti sunt. In quo loco talis divina gratia collata est, ut usque in hodiernum diem omnes prætereuntes tempore psallendi l tertiam, sextam, nonam, vespertinos, nocturnos, matutinos hymnos, ita audiant multitudinem psallentium, sicut in corpore manentium: et si quis his temporibus æger adiverit, quantumcumque

Socii pro fide comburantur: miraculis illustrantur.

l

Ex mss. tuncumque fuerit ægritudine oppressus, abscedit in nomine Domini nostri Jesu Christi sanus.

a *Sequentia desunt in Metaph. apud Lipomanum. suppleta a Sur. ex mss. Latinis. b Quædam mss. et Sur. Syriæ. c Aliis Marcianus, Paulo Morigia Martialis dicitur. d Breviarium vetus Audomarense, ab Antiochia. e Momb. Casaris. f Al. videamus quod responsum datur sunt nobis. Tunc S. Julianus, armata fronte, etc. g Sur. primarii viri. h Al. vera. i Al. tempore. k Al. dicere, docere, ediscere. l Perspicere hic licet antiquam consuetudinem horarum canonicarum. Tertie, Sexte, Nonæ, etc.*

CAPUT V.

S. Juliani in blanditiis Præsidis constantia.

Posteaquam sancti Martyres, velut aurum per ignem probati, migrassent ad regna cælorum, nuntiatur Marciano Præsidi impleta esse omnia quæ præceperat, et Julianum sub custodia detineri. Tunc exarsit inimicus et sequenti die tribunal sibi præparari jubet in foro. Illico Præsidis præcepta complentur: concurrunt undique omnis ætas, omnisque sexus advenit, ut B. Julianum pro nomine Jesu Christi, a in cuius amore pendebat, viderent cum diabolo dimicare. Tunc Præses sub voce b præconaria jussit eum intromitti. Quem cum vidisset Præses dixit: Tu es Julianus, præceptis Principum rebellis, et divinorum numinum contumax? tu es qui innocentium multitudines magicis artibus aggregas, et omnium mentes immutas. Ad hæc B. Julianus studebat silentio. Ad quem iterum Præses dixit: Ut video, reatu tuo oppressus, nihil ad ea, quæ te interrogo, respondes. Julianus sanctus dixit: Ego rebellis c et sacrilegus nunquam fui; sed legi divinæ, in qua d regula vitæ continetur, semper parui. Quod autem silentio me studentem miraris, tecum loqui confundor, quem videomendaci fallacia sic involutum. Nam Imperatorum tuorum lex quomodo esse sacra poterit quæ sacrilegium operatur? Marcianus dixit: Doleo super te, quia te sic video magicis artibus occupatum, ut non intelligas, quantam vim habeant Principum jussa, per quæ obediens consequitur laudem, et Imperatorum meretur amicitias; inobediens autem, sicut tu dignosceris, pœnæ subjacet et tormentis, et mortis hæres efficitur. Nam audio te tam nobili familia ortum, ut adhuc natalibus tuis parere e dignoscar: pro qua re hortor te f ut filium meum, ut ad laudem generis tui diis thura offerre lætus properes.

Julianus sistitur Præsidi.

a

b

c

d

e

f

Deos irridet et decreta Cæsarium.

g

21 Hæc audiens B. Julianus respondit: Malitia tua cœcatus es, ideo non recte ordinem prosequeris, ut intelligas quæ sit laus generis mei. Tu false mihi blandiendo suades, ut diis quos colitis thura offeram, ut gloriam et amicitiam Principum merear adipisci. Vos noscimini multorum deorum dearumque esse cultores, nos vero Trinitatis unice veri sumus cultores. Dii vestri aut ærei sunt, aut lapidei; si ærei sunt, satis meliores sunt illis g eucumæ, quæ ad usus hominum ex ipso metallo flunt; si lapidei, respuendi sunt, quia ex ipsis lapidibus plateæ struuntur ad evacuandum lutum. Et cum fuerint homines, quos colitis, ex quolibet metallo aut conflati aut sculpti dicitis eos sacrificiis cælestibus placari, ut per hæc sint propitii his qui eos colunt. Nos autem, qui unum Deum, qui est in cælis, colimus, dicitis magicis artibus esse occupatos, pro qua re torquent nos jubetis veri Dei cultores. Unde debes scire quæ nescis, quia sicut non est societas luci et tenebris, nec firma habitatio agni cum lupo; ita non potest fides nostra subjugari imperio vestro vel dæmoniis vestris. Præses dixit: Mihi non verbis jussum est agere tecum; sed audi quid jubeant invictissimi Principes, ut ex eorum lege cognoscas, quid te agere oporteat.

22 Julianus sanctus dixit: Quid jubeant audivi, quid autem me oporteat facere salutari consilio defini. Turpe est enim grege præmissis pastorem minime sequi. Præses dixit: Illi, quos memoras, pro

errore suo dignam consecuti sunt mortem: tu autem, ut evadas tormenta, quæ contemptoribus debentur, et generi tuo et natalibus tuis restituaris, hoc elabora. Julianus respondit: Labora pro te vel pro tuis, quos ita sibi diabolus fecit hæredes: pro me autem sollicitus est Dominus meus Jesus Christus, qui me ex limo terræ formavit. Præses dixit: Sic tecum debeo agere, quasi cum infirmo cardiaco medicus, quoadusque sanitatem recipias. Quod si te sanum reddidero, et divinorum numinum cultorem perfectero: magnum mihi apud Principes amorem collocabo. Nam et ipsi Domini rerum multum tuæ vesaniæ condolent. S. Julianus respondit: Numquam auditum est, ut cæcus illuminet videntem, et morbidus curet sanum, et errans corrigat recte gradientem. Præses dixit: Ergo ut dicis, cæcus sum, et morbidus, et errans, qui salutem tuam cupio esse consultum; et tu solus plenam obtines sanitatem? Julianus sanctus dixit: Hæc omnia in te dominationem habent. Quod si velles te cognoscere ex toto corde, et requirere salutem tuam, non te horreret medicus noster, per quem omnes Christiani verissimam obtinent sanitatem. Quos autem colitis, dæmones esse manifestum est, qui sibi credentes perdere possunt, liberare non valent.

a Al. in cuius amore pendebant, viderent, etc. b Al. terribili. c ms. Rip. sacris legibus. d Al. regalia vitæ mandata, e Sur. Imperator velit. f Al. cum filio meo. g Est cucuma vas æreum, in quo aqua calefit, aut aliquid maceratur; aliquando tuguriolum significat.

CAPUT VI.

S. Juliani cruciatus. Miracula idolorum destructorum, excussi et restituti oculi. Martyrium sanati amici Præsidis.

Tunc Præses iratus exclamat tortoribus: Extendatur ad verbera, ut vel sic stultitia ejus omnibus manifestetur. Julianus respondit: Non est stultitia, Deum nosse, sed gloria. Tu autem secularibus oppressus illecebris, quid sit congruum non agnoscis. Præses dixit: Extendite eum, et fustes rigidos nodososque afferte, et omnia membra ejus dissipate. Et cum ita facerent, unus de a cædentibus ietu repercussus oculum amisit, et hic erat de necessariis Præsidis, et Imperatoribus notissimus. Hoc videns Præses, infremuit, dicens: Tantum valent magica tua ut nihil sentias penarum, et aliis oculis evellas? Julianus respondit: Marciane, vides quia hoc est, quod superius dixi, cæcus, morbidus, et errans es. Tandem amota sævitia tua, qua in me baccharis, audi quæ loquor. Præses dixit: Si pro salute tua est, audiam libentissime. Julianus respondit: Convoca omnes quos habes deorum dearumque probatissimos sacerdotes, et invocent nomina deorum suorum et dearum super oculum evulsum, ut restituant cultori suo visum. Cum ergo non valerint, ego nomen Domini mei Jesu Christi invocabo, et non solum oculum evulsum, sed et cordis oculos illuminabo.

24 Tunc Marcianus tam vera ratione confusus, jubet omnes Pontifices adesse, et dicit eis: Ite et immortales deos sacrificiis opimis honorate, ut huic rebelli suo Juliano ostendant virtutem suam, et homini mihi necessario oculum reformantes, et ipsum suæ culturæ inclinent. Ingrediuntur autem lapides ad lapides, lapidis jussa complentes. Qui cum ritu illo nequissimo dæmonia appellarent, hujusmodi accipiunt responsum in templis: Discedite a nobis, quia nos igni æterno mancipati sumus. Tantum enim valet Juliani deprecatio ad Deum, ut a die qua b a vobis tentus est, nobis pœna centuplicata sit, et cum in tenebris clausi retineamur, quomodo visum reddemus, quem non habemus? Tunc egrediuntur sacerdotes falsa promittentes. Sanctus autem Julianus, quem nihil latebat, oratione facta dicit ad Præsidem: Marciane, festina celeriter ingredi, in templum, vocant te dii tui. Tunc Marcianus, licet non voluntarie, sed

Blanditiis Præsidis rejicit.

Cæditur fustibus: percussori eruitur oculus.

a

Dæmonum vires elidit.

b

Evertit idola.

sed invitus, venit ad templum, vidit quoque omnia simulacra crystallina, et electrina, vel aurea, atque argentea, vel ex omni metallo, quæ amplius quam *c* quinquaginta dignoscantur, ita comminuta et in pulverem redacta, ut qui fuerint omnino non appareret. Præses ista videns cœcatus a diabolo clamabat: O maleficia! sic prævalent apodixes carminum, ut vires deorum superent, et pretiosa numina in pulverem redigant? Sed hæc deorum patientia laudabilis: adhuc injurias sibi irrogatas sustinent, ut rebelles suos patientia sibi subjungent. Hunc autem videamus si pollicitationis suæ impleat effectum, ut oculum extinctum, sola invocatione nominis Dei sui valeat reformare.

Perfunditur lotio, diffundente odorem balsami.

25 Et dixit ad Julianum: Patientissimos deos superasse te gloriaris, quorum pietatem erga te minime cognoscis: nunc sopito multiloquio promissum imple, ut in nomine Christi quem colis, oculum extinctum restituas. Sed ne hoc magicis artibus exerceas, lotio te perfundi jubeo, per quod omnia maleficia fugari cognoscuntur. Julianus respondit: Hoc quod facturum es, non ad injuriam meam, sed ad laudem Domini mei proficiet, ut et oculum pristinae sanitati restituat, et putens lotium in odorem convertat nectareum. Cumque eum perfunderent, ita completum est, ut dixerat, ut non lotio, sed balsamo eum putarent perfusum. Ad quod miraculum, licet incredulus, Marcianus tabescebat.

Restituit oculum.

Illuminatus, Christum confitens occiditur.

26 Tunc S. Julianus super oculum extinctum, crucem Salvatoris nostri faciens, et nomen Domini invocans, statim ita restitutus est oculum, quasi nihil fuisset passus. Sed hæc omnia non Dei virtute, sed magicis artibus facta esse credebatur impiissimus Marcianus. Ille vero recepto oculo clamabat: Vere Deus est Christus, ipse solus colendus est, solus adorandus. Dii autem vere demonia esse manifestantur. Quem talia prosequentem jussit Marcianus gladio interfici. Quem nullus dabit, sanguinis sui unda perfusum, Dominum Jesum Christum sibi Martyrem consecrasse, ad laudem et gloriam nominis sui, Amen.

a Quædam mss. sedentibus.
b Al. ad hæc patibula comprehensus est. al. ad hoc patibulum raptus est. c Al. quingenta.

CAPUT VII.

Conversio Celsi filii Præsidis.

Celsus videt S. Julianum ab Angelis coronari,

Sanctum vero Julianum jussit impiissimus Marcianus diversis penis afflictum, et vinculis ferreis per omnes artus oneratum, sub voce præconia circuire civitatem, dicens: Hæc merentur rebelles deorum, et Principum contemptores. Cumque venirent ad locum, ubi filius Præsidis studebat litteris, tunc puer ad condiscipulos suos dixit: Miram rem video. Qui dixerunt: Quid vides? Et ait: Ecce video eum istum Christianum, quem milites ducunt ore frænatum, multitudinem albatorum cum eo loquentem, et coronam de lapidibus pretiosis et auro super caput ejus ponentes, ejus splendor aeris hujus lumen obtundit; et alios tres viros, albescentibus comis, aureoque a vultu, in similitudinem aquilarum, super eum excubias celebrantes. Et hoc mihi videtur, quia dignum est huic tali Deo credere, qui sic suos cultores tuetur, et illos tali decore circumdat. Nam credite mihi Fratres, quia in ejus confessione delector, et talia pati desidero, si vellet Deus ejus esse Deus meus.

convertitur ad Christum,

28 Hæc audientes condiscipuli ejus vel magister, turbati sunt valde: quem blando sermone corripientes, ab intentione revocare volebant. Timebant enim, quia unicus erat patri. Dixitque puer: vere magnus est Deus Christianorum, in quem credere consilio salutari decevi. Ipse est verus Deus, qui credentes in se non deserit. Quæ est enim gloria vitæ hujus? Sicut uter vento distentus plenus apparens, et intus est vacuus; ita et gloria seculi hujus, in qua nos tem-

poralem habemus *b* lætitiâ, et æternam Dei potentiam non agnoscimus. Volumus dominationem exercere, et dominatorem *c* verum, qui est in cælis, corde incredulo voluntarie non cognoscimus. Quanto meliora sunt nobis pecora, jumenta, vel canes, qui voces vel jussum dominorum suorum audiunt, et injurias ipsorum morsibus vel calcibus vindicant? Nos vero rationabiles facti Creatorem nostrum, lapides et ligna colentes, non agnoscimus. Sufficiat mihi hucusque errasse, jam non errabo. Quod mihi defuit, ostensum est: tempus acceptum inveni: quare non elaborem ut acquiram tempus sine tempore, fruam luce sine fine, et contemnendo divitias labentes, æternas acquiram? Nam impedimenta hujus mundi separant a Deo. Potestas vero temporalis, vel quælibet dignitas successione finitur, et vita ipsa morte excluditur. Illi debeo credere Deo vero et sancto; in cujus regno si militavero, nullus veniet mihi successor: cujus æternitati si sociatus fuero, casibus æternis non subjacebo, nec mortem pertimesco. Hæc est gloria et nobilitas generis, pro tali Deo pati: pro quo dum torqueor, nunquam deficio; quem cum confiteor, nunquam derelinquo.

29 Hæc dicens filius Præsidis projecit volumina doctorum, et ipsas vestes, quibus indutus erat, a se jactavit, dicens: Polluta vestimenta ad Dei hominem properantem projicere necesse est: nudum me maternus uterus huic seculo fudit: quod mundi est, mundo relinquam. Et per plateas civitatis cursum arripuit, quousque ad locum ubi S. Julianus torquebatur, veniret. Ita enim jusserat iniquissimus Marcianus, ut per omnes plateas et vicos civitatis diversis penis affligeretur. Tunc puer prostratus pedibus S. Juliani clamabat: Te *d* agnosco patrem secundæ nativitatis, quem mihi Dominus Jesus Christus, sic clarificatum ostendit: Marcianum vero genitorem meum, inimicum veritatis, Dei servorum persecutorem, abnego et despicio. Tibi adhærens opto pro Christo et Salvatore meo, quem usque in hanc diem ignoravi, similia pati. Hæc videntes ministri pœnarum, vel milites, stupore perterriti contremuerunt, et *e* sermo eorum defecit. Doctores vero studiorum fugere quærebant. Tota quoque civitas utriusque sexus ad spectaculum tantæ rei concurrebat: omnesque hæc audientes et videntes tremor invasit, cognoscentes filium Præsidis S. Juliano sic adherentem, sic vulnera ejus osculantem, talia proclamantem, obstupescabant. Tunc venerabilis puer dixit: O universi populi agnoscite me, quia ego sum Præsidis filius, qui cum impio patre Sanctorum veneranda corpora, licentia paternæ potestatis elatus dissipabam. Sed hæc, quæ miramini, immutatio dexteræ Excelsi laudabilis est. Hæc feci ignorans Deum: ast ubi cognovi Deum, imo cognitus sum ab eo, diis abrenuntio, patrem et matrem abnego, divitias superfluas respicio, Christum confiteor, B. Juliani me *f* vel sequipedem protestor. Quid tardatis ministri vel milites? Ite, nuntiate parentibus meis, me Deum verum cognovisse, et huic adhære, quem veri Dei cultorem esse cognovi.

30 Innotuit factum omni civitati, totamque provinciam peragravit, nuntiantur hæc patri ejus et matri. At illi audientes, ut cera igni tabuerunt. Et quia confluerat innumera multitudo populi, Præses jubet filium suum, a S. Juliano segregatum, sibi restitui. Domini vero misericordia ita affuit precibus S. Juliani, ut si quis vellet manum extendere, ut eum apprehenderet, et separaret a complexu S. Juliani, statim brachia et manus ejus contraherentur.

31 Reperit factum pater, et jubet eos simul ad se perducere. Cumque ejus aspectibus sisterentur, ait ad B. Julianum: Tu es qui spei meæ fructum magicis artibus auferre contendis? qui tenerum pectus illicitis carminibus alienasti, et genitorum affectum negare compellis? Hæc patre pueri dicente, mater advenit cum

Ex mss.

b

c

libras et vestes projicit, adjungitque se S. Juliano.

d

e

f

Non potest vi ab eo avelli.

Præses magicis artibus ad tribuit.

EX MSS.

cum omni familia sua utriusque sexus, circiter quinque millibus, crine soluto, uberibus nudatis, lacerato pectore, et voces dabat ad caelum. Tunc Praeses haec videns, scissis vestibus et lacerata facie clamabat ad B. Julianum: Juliane crudelis aspice dolorem patris et matris. Aspice tantae familiae planctum, et magicis artibus solve innocentiam, ut et nobis unicum reddas filium, et huic tantae familiae restituis dominum, et pro te Imperatoribus suggeram, ut culpa vacante abscedas. Julianus respondit: Suffragiis tuis opus non habeo, nec ab Imperatoribus tuis dimitti desidero. Sed hoc oro Dominum Jesum Christum, ut una cum isto agno de luporum visceribus nato, vel omnibus qui credituri sunt, martyrio completo suscipiar in eorum numero, quos tu in innocentia viventes, crudeli incendio concremasti. Nam ecce adest, qui ex te natus fuit, et modo mecum credendo renatus; aetatem habet, ipse tibi responsum det, ipse genitricis aspiciat lacrymas, ipse uberibus, quibus nutritus est, doleat morsibus et caede consumptis.

Generose
respondet
Celsus paren-
tibus.

32 Ad haec venerabilis puer dixit: Contingere solet, ut de spinis rosae nascantur: nec amittit odorem suavissimum rosa nata de spinis; nec frutex, qui genuit rosam, spinarum amittit aculeos: ut consuevistis parentes pungite, et me odorem suavitatis credentibus permittite propinare. Vobis obediant, qui perire parati sunt; me imitentur, qui de tenebris ad lumen transire contendunt. Hoc scire debetis, quia ego pro Christo Domino meo vos parentes abnego; et vos propter deorum vestrorum culturam, filium tormentis affligite. Credo enim per ista tormenta, et per temporalem mortem, vitam aeternam acquirere. Nec possum in vos pius esse, et in me crudelis existere: nec amorem vestrum *g* Dei amori praepone. Quid moramini? Accede tu Marciane quasi incredulus et crudelis pater, non quasi verus Abraham, apprehende gladium et Christo filium victimam offer. Sed si te viscerum pietas monet, dirige me ad saevissimum Principem tuum, ut ego pro Domino meo Jesu Christo, ornamenta martyrii plenius adimpleam. Nam vani et inanes sunt singultus vestri, et falsa lacrymae. Ceterum ab hac confessione pietatis nullus me valebit disjungere. In hac parte omnis definitio Philosophorum cessat. Abscedite a me. Paternum nomen et maternum Christi nomini non praepono.

a Al. volatu. b Al. licentiam. c Sur. rerum. d ms. desidero. e Al. sensus. f Al. pedisequem. al. sequepedam. g Al. aeterna letitiae.

CAPUT VIII.

Conversio xx militum. Adventus vii fratrum Christianorum, et Antonii presbyteri in carcerem.

Haec audiens Praeses, exclamavit: Custodia privata recludantur, et quae necessariae sunt opes subministrentur eis. Audiens beatus puer, et B. Julianus, dicunt Praesidi: Opes, quas parari jubes, tibi consentientibus impendi praecipere; nobis vita Christus est. Haec audiens Praeses, fremuit ut leo; et existimans eos poena terreri, quos blandimentis non valuit obtinere, iussit eos in carceris ima recludi, ubi de damnatorum membris diuturno tempore consumptis horribilium vermium examina bulliebant, et odor omni foetore nequior. Introducuntur beati Martyres: quos praecedens gratia Domini locum horrendum delectabilem reddidit, tenebras convertit in lucem, exhibens cereorum officia, nectareum odorem reddens: ebulliens vero poena evanuit.

Carcer illu-
stratur, et
suavi odore
repletur.

Milites 20
convertuntur.

34 Haec videntes milites numero viginti, qui eos custodiae mancipandos adduxerant, conversi ad invicem, dicunt: Pudoris est ut ferreum pectus possideamus. Numquid justum est ut ab hac luce ad tenebras redeamus, de vita ad mortem, et de odore nectareo ad horrendas effusiones sanguinum, et a tali patre

monente ad Judicem irascentem; a veritate ad mendacium, a sobrietate ad ebrietatem, a castitate ad libidinem? Turpe est reverti et esse quod fuimus, et negligere salutem, quam invenimus. Haec dicentes, ad pedes volvuntur S. Juliani, laudantes et confitentes Christi nomen. Tunc B. Julianus cum venerabili puero gratias Deo referebant. Audiens haec itaque Marcianus, praeponebat custodiae crudelissimos custodes, quoadusque muneribus preparatis, omnibus poenas inferret. Sanctus vero Julianus sollicitus pro salute eorum, quos Christo acquisierat, orabat Dominum ut procuraret qualiter baptismi gratia firmarentur. Nec hoc silebo.

35 Aliud magnum donum in eadem civitate concessum est. Ante tempus persecutionis, Imperatores Diocletianus et Maximianus quemdam Priorem civitatis unice diligebant, quia de genere a Carini Imperatoris descendebat. Hic defunctus Christianus cum uxore sua, septem filios Christianos superstites reliquit: quos Imperatores retinentes amore patris eorum, jusserunt eos sine aliqua persecutione Christianae religioni deservire. Hi habuerunt secum Presbyterum, qui eis mysteria sancta celebrabat. Hi visitantur a Domino, et jubentur una cum Presbytero carcerem petere, ut baptismi gratiam venerabilis puer Celsus et milites consequerentur. Statim sancto praeepto obaudiunt, et dum ad carcerem veniunt nocte, vident Angelum Domini ante se praeeuntem: qui mox ut tetigit januas, omnia claustra aperta sunt. Ingressi vero et orantes simul cum B. Juliano, Deo vota persolverunt. Tunc illi septem fratres cum Presbytero Antonio, videntes tantum splendorem gratiae clamaverunt, dicentes: Ecce adsumus: Dominus nos huc direxit, cum Sacerdote suo, ut omnes baptismi gratiam consequantur, et nos tirones per te Pater Juliane, in agone martyrii Christo verissime militemus. Haec audiens B. Julianus, dixit: Gratias tibi ago Domine Jesu Christe, qui ita dignatus es implere desiderium meum, ut, quos per me acquisisti, per baptismi gratiam vera fidei membra confirmetur: et hi, quos *b* pietas impia Imperatorum, quasi agnos inter tanta agmina luporum, reliquerat, ad tui sancti nominis confessionem mereantur pervenire.

a
Pueri 7
Christiani
cum Presby-
tero divinitus
in carcerem
inducuntur.

36 Nuntiatur hoc factum impio Marciano, septem germanos sine aliqua persecutione remissos, S. Juliano sociatos, optantes mori pro Christo. Audiens haec Praeses contremuit, et jubet duci de custodia, et eos sic alloquitur: Quid vobis contigit infantuli, quos ita Principes tumentur et diligunt, ut arbitrii vestri essetis et religionis vestrae cultores? Quid patimini sine aliqua persecutione optare mori, quibus concessum est vivere? Si ego maleficiis filium amisi, et militum mentes nescio quibus carminibus mutatae sunt; quare vos, qui in vestro arbitrio constituti estis, ultro properatis ad mortem? Audite me, et estote securi, ut fuistis. Ad haec venerabilis fratrum senior respondit: Praeses audi, quae a me dicuntur. Praeses dixit: Dic ergo, ut audiam. Puer dixit: Massa auri naturae suae obtinet claritatem, sed nisi per manus artificis, igne, et limis, et malleo in partes dissecetur, diadema regni in capite Regis non perficitur: ex ipso metallo auri, industria artificis, et per ignem et malleum, diversarum ornamentis margaritarum, et lapidibus pretiosis, componitur diadema, ut omnes qui vident mirentur. Sicut auro natura sua splendido diversarum margaritarum et lapillorum natura adhaerens; ita sumus et nos nati de Christianis: sed nisi ipsa navitas in publico fuerit omnibus manifestata, in occulto non coronatur: et nisi Juliani vestigia immaculato *c* calle secuti fuerimus, in diademate aeterni Regis Domini Christi esse non possumus. Satis horrenda est arbor, quae foliis vernat, et *d* cultori suo poma non exhibet. Haec audiens Praeses jubet eos in custodia reduci, in qua pro eis S. Julianus et omnes Sancti Deum deprecabantur, ne serpentis falsa blandimenta

Reddunt Praesidi rationem
sui in carce-
rem adventus.

c

d

dimenta innocua pectora declinarent ad verba maligna. Ita suscipiunt latos, de quibus erant suspecti.

a *Carinus an. Ch. 282, creatus Imperator est cum fratre Numeriano a patre M. Aurelio Caro, et occisus est apud Margum Moesia oppidum an. Ch. 283. b Sur. impietas Imperatorum. c Al. corde. d Sur. Creatori.*

CAPUT IX.

Mortui suscitatio, et ad Christum conversio.

Tunc iniquus Marcianus suggestionem fecit Imperatoribus, dicens: Piissimi Principes subvenite legibus vestris, et divinis numinibus, quae remanserunt, praebete munimen: et magum Julianum vestris obtutibus praesentate, qui magicis artibus amplius quam quinquaginta deorum simulacra, per quos mundus florebat, comminuit; filium a me unicum separavit, et militum mentes nescio qua arte immutavit: nam et septem germanos, quos clementia vestra legis suae jussit esse cultores, magica arte subvertit, beneficiis vestris fecit esse ingratos. Pro qua re quid velitis, jussu vestro decernite. Tunc Imperatores hanc dederunt auctoritatem Marciano, ut si Julianus cum sociis suis in hac confessione permaneret, ad exemplum aliorum convocata universa provincia, singulis singulas juberet preparari cupas et intus picem, sulphur, et bitumen immitti, et singulos in eadem recludi, et igne supposito concremari. Quod si adversus haec carmen magicam artis praevaleat, haberet licentiam, quibus vellet poenis eos affligere.

38 Accepta hac auctoritate Praeses jubet sibi in foro sedem parari. Alia vero die cum sedisset, jubet S. Julianum cum sociis suis aspectibus sisti, quibus Marcianus: Nihil pro vestra salute tanti temporis spatio cogitastis? Julianus respondit: Cogitatio nostra, quae est ab initio, in quo coepit in hoc et finiet. Tu si aliquid excogitasti poenarum, exerce. Praeses dixit: Quod cogitavi, ego adimplebo. Et adjecit: Audistis quid de vobis determinaverunt invictissimi Principes? Cui venerabilis puer Celsus dixit: Audisti et tu, nec nominande, nec dicende, nec audiende pater, poenam quam praeparavit Deus patri tuo diabolo et vobis qui effecti estis ministri ejus? Et subsecutus S. Julianus dixit: Quod jusserunt Principes, imple: nam nos audire non delectamur.

39 Cum ista dicuntur, et illa audiuntur, per plateam corpus exanime ferebatur sepulturae mancipandum. Tunc Praeses corde coecatus, jussit revocari corpus; et in medio foro deponi. Omnes vero, qui haec videbant, stupore nimio tenebantur. Tunc Marcianus ait ad S. Julianum: Magister vester Christus dicitur, quod antequam crucifigeretur mortuos suscitabat: hic apparebit, si vere Deus est, si vos istum mortuum, sicut magister vester fecit, suscitaveritis. S. Julianus dixit: Quid prodest caeco, quando sol exoritur? Praeses dixit: Hic nunc parce fabulis, et si quid praevales tu, aut Deus tuus, istum mortuum suscita. B. Julianus respondit: Licet infidelitas vestra hoc non mereatur a Domino, tamen quia nunc tempus est, ut virtus Domini manifestetur, et ne hoc impossibile putetis; fidele habeo promissum, Domini mei, credens quia quidquid eum peto, non me fraudabit. Statim autem Julianus oculos in caelum defigens ferme horae unius spatio, facies ejus mutata est et facta est ut nix, et his verbis coram omnibus fudit orationem ad Dominum dicens: Domine Jesu Christe, qui es verus filius Dei vivi, qui in principio natus est de Patre sine a tempore, et in novissimo mundi carnem de virgine assumpsisti sine semine, aspice de summitate caelorum tuorum, et ad confusionem inimicorum tuorum, et ad corroborandam fidem in te credentium haec quae operatus es positus in terris, exaudi nunc de caelis, et suscita hunc mortuum, ut vivi non moriantur, sed mortui reviviscant. Et completa oratione ait ad corpus: Tibi dico, terra arida, in ipsius nomine

qui Lazarum quatuordecim annis suscitavit, ipse tibi imperat, surge. Et cum hoc dixisset, surrexit qui erat mortuus, et voce magna clamabat: O acceptabilis oratio! o immaculata virginitas quanta meretur! Quo ducebar, et unde reductus sum?

40 Coecatus vero Marcianus irridens dicebat ad eum: Quo ducebaris et unde redisti? Tunc ille, qui fuerat defunctus, dixit ad Praesidem: Permite me ordinem prosequi. Praeses iterum irridens, dixit: Prosequere. At ille: Ducebar nescio a quibus Aethiopicibus, quorum statura erat ut gigantum, et aspectus horridus, oculi ut fornaces ignis, dentes ut leonum, brachia ut trabes, ungues ut aquilarum, in quibus nulla misericordia erat. Hi me latantes ducebant in infernum: et cum jam prope os putei abyssi essem, adhuc expectabatur, ut caro mea redderetur terrae, ex qua sumpta est. At ubi tu Praeses corpus meum fecisti revocari, et ubi B. Julianus pro me orationem fudit ad Dominum caelorum, infernum omnis conturbatus est, et vox de throno Dei audita est, dicens: Propter dilectum meum Julianum reducat hujus anima, quia in nullo eum volo contristari, in quo sic ego et Pater meus et Spiritus sanctus letamur. Et venerunt duo albis induti, et tulerunt me de domo eorum, et huic luci reddiderunt. Nunc ergo obsecro te, per eum qui me suscitavit, ut agnoscam verum Deum post mortem, quem vivus negabam. Haec audiens Praeses et videns, turbatus est; et ne dissensio fieret inter tantas multitudines, jubet eum cum Sanctis in custodiam recludi, et claustra annulo suo signari. Quem Julianus fecit baptismi gratiam consequi: et cum ipsis in martyrio coepit agonizare.

a Al. matre.

CAPUT X.

Martyres xxxi ab igne illasi.

Impius autem Marcianus jubet poenam, quam Imperatores jusserant, preparari. Quae cum parata fuisset, illuxit dies, et populi utriusque sexus currebant quasi ad spectaculum Circi; a et qui volebant venire, a ministris compellebantur. Ordinantur cupae in ordine triginta et una. Terror intolerabilis augebatur: mediantur cupae pice, bitumine, et sulphure: adjuncta etiam copia lignorum et sarmentorum.

42 Jubet impius Praeses Sanctos produci de custodia. Sanctus vero Julianus et puer uno vinculo tenebantur: ceteri vero onerati vinculis catenarum traherentur ad spectaculum, hymnum Deo una voce canentes: Bonum mihi quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas. In quorum aspectu omnis aetas novam pulchritudinem mirabatur, quorum mentes ad fletum conversas pietas inclinabat. Clamabatur ab omni aetate inconfuse. Viri clamabant: O injustitia! et nos filios habemus. Mulieres solutis crinibus clamabant: O gemitus amarior felle! ut quid talis juvenis igne crematur? O potestas caeca, quae nec vivis parcat, nec mortuos audit! Tunc S. Julianus silentium petens ait ad populum: Ne prohibeatis fieri permissum Dei. Sinite nos splendidiore fieri auro per ignem; hoc scientes, quia videbitis nos creduli et increduli igne consumpto, sicut videtis nunc ante ignem, illaesos.

43 Jubet eos impius Praeses in conspectu suo statui, quibus sic dixit: O desperata voluntas, per quam decus juventutis ad interitum d properat, nescio quo carmine mentes alienatae sunt. Convertimini, e et sic tandem pro vestra salute diis immortalibus, qui laborant pro vobis, cervices flectite. Quod si volueritis, ego obtinebo ab Imperatoribus, sine aliqua persecutione religionis vestrae esse cultores; tantum ne unicum mihi filium dulcem, cum talibus ac tantis, in ipso flore vernantem videam cremari igne. O insanabilis dolor pectori meo! Quem primum plangam, cum omnium decora sunt corpora? Filii mei dulcissimi vultum desidero pulchriorem. O Juliane omnium malorum

Ex mss. S. Julianus mortuum resuscitat.

Resuscitatus narrat statum alterius vitae.

Fit Christianus.

Ex rescripto Imperatorum comburi jubentur.

Intrepidi sistuntur Praesidi.

a Implentur cupae pice et sulphure.

Producentur Martyres.

b

c

Objurgantur a Praeside.

d

e

EX MSS.

malorum magister, quam multa bona tecum trahis, ut filius negando patrem, per te et matrem non agnoscat? Et ad filium conversus dixit: Vel antequam pereas, fili dulcissime, verba audiam tua: ecce venit et mater, quæ partus sui dolores istos quos non sperabat invenit, ecce et numerosa familia, quæ te sibi futurum dominum congaudebat, funeri tuo valedictura advenit.

Egrogium
Celsi respon-
sum.

44 Venerabilis puer Celsus dixit: Lugeant se et te; nos autem, quos conspiciunt ad regna cælorum tendere, lugere non debent. Nam nos omnes transibimus per ignem, et illæsi tibi apparebimus, et huic tanto populo qui agonem nostrum expectant. Dæmonia vero quæ colitis, et illas pestes quas Imperatores dicitis, ac si purgamenta despiciamus. Præses dixit: Ipsa est contumax audacia vestra, quæ vos vivere non permittit. B. Celsus dixit: Per ipsam vanitatem quam colis, te obtestor, ut intrepido corde petitioni meæ tribuas effectum. Præses dixit: Quidquid volueris pete. Celsus dixit: Cum me videris illæsum post ignem, permitte ad me venire matrem meam, ut habeam consilium cum ea triduo, dilatione concessa. Si mihi unam rem quam voluero concesserit, nec me, nec illam amittes. Hoc audiens mater urgebat fieri. Tunc impius Marcianus cœcatus a diabolo, dixit: Si ex igne illesus exieris, quod fieri non credo, faciam quod desideras.

45 Tunc Præses incendium filii videre non tolerans, Assessorem reliquit, qui iussa Principum compleret; ipse vero scissis vestibus cum uxore domum revertitur. Tunc exurgit luctus immanis, plangentibus cunctis. Lugebant parentes filium, servi dominum, nec erat qui consolaretur. Quid multa? Assessor munus sibi injunctum adimplet. Jubet singulos Sanctos in singulas deponi cupas. Sanctus vero Celsus, qui nunquam a latere S. Juliani discesserat, dat ei pacis osculum, et ad præparatum supplicium proferat intrepidus. Cumque singuli a ministris comprehenderentur, et deponerentur in cupas, sicut superius dictum est, pice, sulphure, et bitumine semiplenas, aggregata copia lignorum et sarmentorum, et stuppa; jubet Assessor ignem supponi. Quod cum factum fuisset, eructabat flamma excelsior ab eo loco, et cubitis amplius quam triginta elevabatur. De medio autem igne, ita multitudo psallentium resonabat, quasi vox aquarum multarum. Consumptis vero omnibus igni suppositis, apparent Sancti sicut aurum vel argentum rutilans, et ista modulatione hymnum Deo canebant: Transivimus per ignem et aquam, et induxisti nos in refrigerium. Ignis vero ardens atque coruscans vim virtutis suæ oblitus est Domino jubente, ne Sanctos Dei læderet.

Imponuntur
cupis:non læduntur
ab igne.

Psa. 63. 12.

S. Julianus
exponit mo-
dum conse-
quendi virtu-
tem miracu-
lorum.

Luc. 9. 23.

46 Nuntiantur hæc Præsidi, Sanctos Dei omnibus apparere illæsos. Statim Præses cum uxore sua et familia ad spectaculum proferat, exitum rei cognoscere. Tunc in hanc vocem prorupit: Juliane, obtestor te per Deum tuum, ut mihi dicas, unde tantam virtutem maleficorum didicisti? Julianus respondit: Quia per Deum meum me obtestatus es, qui est, horum mirabilium auctor, referam quomodo possit mereri, qui desiderat talia discere maleficia, ut sit sicut ego hujus carminis sanctificator et auctor. Si quis elaboraverit ut se ab omnibus actionibus seculi faciat alienum, ut solam vocem Domini audiat, imperantis et dicentis: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me; nihil amori Dei præponat; nihil aliud desideret, nisi quod ipse Dominus promittit; non consideret nec patrem, nec matrem, non filios, et cætera, quæ noverunt intelligentes impedimenta animæ; ante omnia qui pauperum curam sollicite egerint, qui contenti sunt esurire, ut alios refocillent; satis Deo acceptum est munus, quo indigens saturatur, quo nudus vestitur, quo ira non perficitur, quo malum pro malo non redditur, quo iracundiæ tempus non reservatur, quo impatentia per patientiam superatur. Qui non vult

dici sanctus, antequam sit, *g* hic placet Deo: multi enim dicuntur quod non sunt, et sola ipsa spe securi, qua dicuntur quod non sunt, segnes efficiuntur; elaborent ut vere sint quod fecte dicuntur: et multi sunt sancti, et de his non dicitur quod sunt, sed humilitate et gratia pleni ab omnibus se sciri nolunt, ut ab illo recipiant mercedem qui novit quod sunt. Hi tales hanc artem, quam ego novi, discere possunt. Nam non solum hoc in corpore constituti hanc gratiam merentur, sed æternas cum Deo collocabunt amicitias, qui primum edocti a Christo aliis subministrant donum per gratiam Dei in se collatum, se primum lucrantes, deinde proximos; facientes quæ dicunt, qui illatam sibi injuriam pro laude deputant; qui sibi injuriæ tempus non reservant; qui reconcilians se proximo et proximum sibi, sic offerunt Deo munera; qui humilitatem obtinent, quod est culmen omnium bonorum. Marcianus dixit: Et quis tam insipiens est, qui hujus vitæ lætitiâ fugiat, et ad tantam injuriam semetipsum inclinet? S. Julianus respondit: Hoc Deus omnipotens omnibus paratus est dare, sed pauci dignos se exhibent munera ejus accipere. Præses dixit: Jam ad te, Juliane, sermo meus finem accipiet. Julianus respondit: Hoc semper optavi.

a Additur apud Surian: Sedit autem pro tribunali Præses, et universa cætas concurrebat. b Ms. Rip. genitor.

c Ms. Aud. inciditur, al. incenditur.

d Sur. quasi ad epulas proferat.

e Sur. licet tarde, al. etsi tarde. f Ms. Rip. ducimus.

g Additur apud Sur. Sed elaborat ut sit.

CAPUT XI.

Marcionillæ conversio. Cædes xxvii
Martyrum.

Tunc Præses dixit ad filium: Ecce mater tua, sicut postulasti: triduo cum ea habebis inducias. Hæc ad omnia tibi parata est consentire, ne te unicum multorum dolorum suorum amittat dulcissimum filium, S. Celsus dixit: Isto triduo matre mihi concessa, nulli licebit tuorum interesse. Præses dixit: Ut vis ita concedo, et adjecit: Excludantur in custodia privata. Statim impletur jussio Præsidis. Tunc sancti Martyres recluduntur civili custodia, una cum matre pueri. Ingressi vero Sancti, hanc orationem fuderunt ad Dominum. Deus qui præscius es futurorum, qui transacta velut presentia conspicias; qui mentes probas, non ætatem; tu Domine oculos cordis hujus aperire dignare, et acceptabilem terram tibi fac, ex qua suscepisti fructum, unde lætari dignosceris.

Conceditur S.
Celsi mater
ad triduum.

48 Et statim commotus est locus, in quo Sancti erant orantes, et fulgor argenteo septies splendidior emicuit, nec odor consuetus Sanctis defuit, et vox psallentium in aere sonabat: Vere pius Deus, qui justificat animas peccatrices sine operibus. Hæc mulier audiens et videns, clamabat: Nunquam in diebus vitæ meæ tam suavissimum odorem sensi; nam sicut in amoenissimis hortis, liliorum, et rosarum et balsami nectar, et nardi redundat olfactus. His donis ita sum refecta, ut a dolorum omnium meorum oblivionem patiar; nec aliud cordi meo remanere cognoscam, nisi ipsum esse verum Deum, pro quo filius meus agonizatur.

Splendore,
odore, et
musica ca-
lesti invitatur
ad fidem.

a

49 Hæc audiens B. Julianus cum omnibus Sanctis, talem fertur mulieri propinasse doctrinam: Beata tu credentibus arbor esse dignosceris, quæ sic fructus tui merito et animæ et corporis medicinam celeriter consequeris: nam talis medicus est, qui tuam suscipit infirmitatem, ut non secundo curet vulnera tua, sed semel probando fidem tuam. Venerabilis puer subsecutus dixit: Vere nunc te veram matrem profiteor, veram te genitricem meam agnosco: nec tu amittes filium, nec ego matrem, sed una necum ad illud contendas donum, pro quo Sancti hæc tanta sustinent. Venerabilis mulier, cujus intima pectoris jam gratia divina illustraverat, respondet filio suo: Cognosce fili,

Catechizatur
a S. Juliano
et filio Celso.

b

filii, quia nil amori ejus præpono, quem tu sic diligis. Pro qua re quidquid salutis meae necessarium esse cognoscis, exerce. Respondit puer: Corde creditur ad justitiam, et quia ore confessio fit in salutem, hoc deest, ut purificationis baptismum accipias, per quod possis effici habitaculum Spiritus sancti. Mulier respondit: Ecce nos claustra retinent, et custodiæ militum circumvallant, nec introitus est, nec exitus permittitur, et quomodo inveniemus talem hominem, qualem mihi promittis? S. Julianus respondit: Hic habemus sanctum et verum Christi Sacerdotem, qui te purificet; tantum ut tu ex corde abneges deos tuos, et unum Dominum credas qui regnat in caelis, qui est unus in trinitate, et trinus in unitate, sub cujus imperio Reges imperant terræ, cujus gratia confirmantur Duces, cujus tremore contremiscunt gentes, cujus sapientia sanctificantur sapientes, cujus imperio cœli operiuntur nubibus, cujus voluntate datur terræ pluvia, cujus dono terra fecundatur, cujus voluntate quæ necessaria sunt gignit, cujus dono inundant fontes. Ipse est Christus Deus æternus; Pater in Filio est, et Spiritus sanctus, per cujus splendorem illuminantur cœli, et tenebræ incredulitatis fugantur, ipsius nutu gubernantur omnia, quia ipsius voluntate creata sunt cuncta. Respondit mulier: Qui hæc ita esse non credit, ferreum possidet pectus, nec hominum gerit sensum, sed pecudum. Tum omnes Sancti gratias referunt Deo, qui dignatus est de luporum faucibus ovem perditam liberare. Cui iterum B. Julianus ait: Ita credis, ut audisti, unum et verum Deum esse in caelis, qui est trina majestas et una Deitas? Mulier respondit: Ipsum verum esse credo Deum, quem per tuam predicationem cognovi, creatorem omnium, qui certis limitibus fixit mare, qui ei posuit terminum quem non transgredietur, qui cælum suspendit, et diversarum stellarum splendoribus adornavit, qui in perpetuo solis ardore fundavit, et lunæ initium et finem instituit. Ipse est Dominus Jesus Christus, in quem relicta vanitate credo, cupiens hæc vita temporalis carere, ut ad illam vobiscum æternam merear pertingere.

Baptizatur
filio eam
suscipiente.

Calitus con-
firmatur.

30 Cumque hæc dixisset mulier, locus in quo erant contremuit, et audita est vox in aere dicens: Credidi propter quod locutus sum. Responderunt omnes sancti, Amen. Tunc B. Antonius Presbyter baptizavit eam, cui venerabilis Celsus filius ejus Pater in baptismo factus est. Cumque baptizata fuisset et omnes de ejus salute gauderent, vox Domini audita est dicens: Confortetur cor vestrum in Domino, et viriliter agite. Hæc audiens B. Julianus dixit: Vox, quæ insonuit auribus nostris, pronuntiat nobis futuras passiones, et diversa genera tormentorum, quæ adversum nos cogitat inimicus. Pro qua re fidei nostræ cursum Domino commendemus, qui potens est fidem nostram servare, et cursum consummare, ut repositam justitiæ coronam mereamur percipere.

Sistuntur
omnes Præ-
sidi.

31 Quid multa? Cognovit impius Marcianus uxorem suam Martyrum effectam sociam, Christi amore esse firmatam. Jubet Præses Marcianus intra domum suam privatim Martyres exhiberi. Cumque ejus aspectibus representarentur, ait ad venerabilem puerum: Matrem tuam sub hac ratione postulasti, ut tibi consentiret: modo quid actum sit cognoscere cupio. Venerabilis puer respondit: Gratias ago Deo meo, qui voluntatis meæ fructum ita perfecit, ut in æternum possideam matrem, et ipsa me filium: ut ex hæc die cognoscas pro amore Christi in ista vita nos spem penitus non habere. Pro qua re nec ego te novi patrem, nec ipsa maritum. Tunc Præses ira repletus jubet mulierem comprehendere et domi retineri. Ad quam cum appropinquarent ministri, volentes eam contingere cæci facti sunt. Hæc audiens Marcianus, cæcatus a diabolo jubet omnes in imo carceris recludi.

Marcionillam
comprehen-
suri, excac-
cantur.

32 Alia vero die sedens pro tribunali, jubet viginti milites, qui in agone certabant, pro Christi nomine decollari: septem vero germanos igni tradi præcepit. Quod cum factum fuisset, martyrium suum cum gaudio et exultatione consummaverunt in pace pergentes ad Dominum, cui est honor et gloria in secula seculorum, Amen. Sanctum vero Julianum cum Antonio Presbytero, matrem et filium, et illum quem infernus reddiderat, suo judicio reservari præcepit.

a Al. idolorum. b Al. sanitatem.

CAPUT XII.

Subversio templi Jovis.

Cumque sedisset pro tribunali in foro, jubet B. Julianum et reliquos Sanctos exhiberi. Ex officio dictum est: Adstant. Tunc Marcianus sic erupit: Tecum Juliane loqui penitus dignum non habeo. Et adjecit: Tu es Antonius, quem Papam suum isti testantur? Constat ergo te hujus magicæ artis esse auctorem. B. Antonius Presbyter respondit: Gratias ago Domino Jesu Christo, qui hujus gratiæ suæ me indignum fecit esse ministrum. Præses dixit: Vel tu mihi dic Antoni, quæ est magicæ virtus vestra, ut sic separetis filios a parentibus, et conjugia disjungatis, et bona ipsa vite, vel opes, quæ fata concedunt, negare et horrere persuadeatis, et dii immortales per vos blasphementur? Quæ est ergo hæc audacia vestra? dicito mihi: ex ore tuo audiam et cognoscam, qualiter vobis et magicis artibus vestris finem imponam. Tantum enim pervaluistis ad decipiendum populum, ut et gloriemini vos mortuum suscitasse, per quod innocua pectora irretistis. Antonius Presbyter dixit: Optaveram quidem, ut duces hujus agonis nostri Julianum provocares tibi, et ab eo responsum acciperes: sed quia unus est Deus Jesus Christus, qui tangit organa cordis nostri; percunctatus es, quæ voluisti, audi nunc a me quæ inquiris. Magister et auctor hujus magicæ artis, quam dicis nos exercere, hoc nobis dedit præceptum ne margaritæ pretiosæ a nobis ante porcos mittantur; qui dixit: Non veni mittere pacem super terram, sed gladium: veni enim separare filium a patre, filiam a matre. Et alio loco consequenter dicit: Qui amat patrem, aut matrem, aut filios, plusquam me, non est me dignus. Hanc vocem audiens filius tuus, non plus amavit te carnalem genitorem, quam Christum Creatorem suum. Simili modo et quam dicis uxorem, hac voce Domini comperta contempsit temporalem thorum, ut Christum immortalem Regem sequens requiem æternam consequatur. Et adjecit: Nilil verius, nihil lucidius cognoscere possis. Hæc audiens Præses jubet in custodia recludi, dicens. Excogitabo pœnas quibus isti intereant.

Ex mss.

Milites 20
gladio, 7 fra-
tres igne in-
terimuntur.

Antonius Pre-
sbyter Præsidi
respondet de
fide.

Math. 7. 6.

Math. 10.

Templum
Jovis magni-
fice appa-
ratur.

a

b

Suadet Præses
ut sacrificent
diis.

c

34 Alia die convocans ad se sacerdotes dixit: Ornate venerandum templum Jovis, cujus est consuetudo semel in anno pateferi, ubi dignoscuntur veneranda numina Jovis, Junonis, et Minervæ, ex a electro puro imagines constructæ, quibus suavissimus Cupido delectamenta ministrat; libationes et incensa præparate. Sacerdotes itaque consuetas præparant hostias. Quid multa? Illuxit dies: patefacto templo universa multitudo convenit admirantes templum patefactum, quod vix semel in anno, Principum natali, pateferebat. Tale enim erat opus fabricæ ut non marmore, sed tabulis b argenteis parietes et pavementum stratum splenderent, auro purissimo et margaritis vel lapidibus crispantes camera.

35 Cumque omnia pararentur, ingressus templum Marcianus jubet Sanctos Dei adduci. Quibus præsentatis dicit: Ecce nunc Juliane, et tu Antoni, tempus advenit in quo vos et consortes vestri salutem consequamini. Hoc enim c egi pro vestra salute, ut in isto terribili templo thura diis immortalibus incen-

Ex mss.

dati. Quod si adhuc in ipsa contumacia vestra perstiteritis, abnegantes istos, pro quibus huc usque peperci, diversis tormentis in vos debacchabor. Pro qua re, Juliane, qui a te constat esse auctorem hujus sceleris, accede et repropitia tibi deos immortales per quorum divinitatem generi tuo restituaris. S. Julianus respondit: Tu jam dixeras, quia mecum sermonem jam non haberes; sed quia cognosco verum tempus, ut et nos salutem consequamur, et numina a vobis honorentur, fac omnes sacerdotes deorum intus adesse, ut cognoscant quale illis sacrificium offeremus. *d* Et adjecit B. Julianus: Bene valeas optime Præses, qui tam acceptabile tempus nobis laudem et gloriam accepturis persuades, et omnibus in uno commanentibus diis vestris præcipis immolari, quod non piget. Nam ideo distulimus, ut in isto templo mirabili, quod habetis, magnum sacrificium omnibus immolaremus *e*.

Falso putat
S. Julianum
perversum.

36 Tunc Præses non intelligens quo ordine prosequeretur, dixit: Gaudeo vos, etsi tarde respiciatis mellifluam hanc lucem cum omnibus bonis redundantem diis immolantes non amittere. Tunc Judex omnium vincula auferri jubet, dicens: Turpe est vinculis retineri, quibus dii cœperunt esse propitii. Et cum exonerarentur vinculis quibus erant constricti, dicit ad venerandum puerum, et matrem ejus: Accedite et repropitiate vobis deos, quibus nunc usque servistis. Cui venerabilis mulier solum hoc dedit responsum: Non mihi faciat verus Deus, quem cognovi, ut ultra tecum colloquium habeam. Per ignorantiam feci, quæ dicis. Jam cognovi veritatem a qua nunquam recedo. Tunc Præses conversus ad B. Julianum, dixit: Ecce omnia parata sunt, implete quod spondidistis. S. Julianus respondit: Jam est hora in qua glorificemur, ut omnibus videntibus gloriosi appareamus. Marcianus dixit: Est, si vultis salutem consequi. S. Julianus ad socios suos ait: Appropriemus ut salutem consequamur, et sit in notitia seculi futuri sacrificium quod facturi sumus hodie. Tunc Præses jubet et alios Sanctos a privata custodia venire, existimans esse verum, quod volebat. Ingressi vero Sancti templum, vexillo sanctæ crucis armant frontem. Tunc ait B. Julianus ad Præsidentem: Quid præcipis Præses? Omnibus diis offeremus sacrificium? Præses dixit: Omnes, quos conspicias, immortales sunt, pares sunt virtute, æquales et gloria: nec invident sibi in cultoribus suis, præcipue in vobis, qui eos tarde cognovistis.

Psal. 95. 5.

37 Hæc dicente Præsidente, fixis genibus S. Antonius Presbyter, et B. Julianus cum sociis suis, dixit: Deus qui es sine initio, sine fine, sine tempore, quia æternum possides nomen, qui non in manufactis delectaris, quem non capit mundus, sed requiescis in corde mundo; qui per Prophetam dixisti: Omnes dii gentium demonia. Tu autem solus es Deus Abraham, Isaac et Jacob; qui in sapientia tua fecisti caelos, fundasti terram, congregasti maria, terminum ponens quem non transgrediuntur; quem fluctus ejus murmurosa voce collodant, quem diversarum volatilium garrulæ voces suaviter laudates agnoscent suum Creatorem, qui in Christi arbitrio creasti universa, aspice nunc in subversionem fani hujus, et ad tantas daemonum thecas, et tantorum eorumdem cultorum frange audaciam, et ad nihilum redigantur hæc omnia, in quibus gloriantur; ut te solum Deum agnoscant, et glorientur in te, qui credunt nomini tuo, et Jesu Christo filio tuo quem cognoscimus tibi coæqualem et coæternum in unitate Spiritus sancti in secula seculorum. Et cum dixissent omnes Christiani, Amen; omnia sculptilia ad nihilum redacta sunt, templum vero ita submersum est, ut quid fuerit non pareret. Nam et multitudo confusa sacerdotum circiter mille cum templo perierunt, et alia multa pars paganorum simul interiit. Ignis vero eructans

Templum
cum idolis et
paganis, præ-
cipue Sancto-
rum subver-
titur.

est in eodem loco usque in hodiernum diem. Tunc B. Julianus dicit Præsidi: Ubi sunt manufactæ imagines daemonum, in quibus gloriabaris? ubi electrum? ubi aurum? ubi est templi pulchritudo? ubi parietes et pavimentum argenteum? ubi metalla pretiosa? Invocato Christi nomine, hæc omnia in terram eversa sunt, unde assumpta sunt, unde et erant. Sicut enim omnia illa uterus terræ suscepit, ita et vos et Imperatores vestros, et omnes cultores daemoniorum perpetuus accipiet infernus, ubi ignis edax non extinguetur, et vermis devorans non moritur, ubi corpus semper renovatur ad penam, ubi misericordia quaeritur et non invenitur. Hic vos talis locus, auctori vestro diabolo præparatus, exspectat. Hæc audiens Præses dixit: O virtus magica! o carmen inauditum, sic prævaletis, ut etiam terra sinus aperiat, et cuncta bona ab oculis pie perfruentium auferat? Jam non miserebor: jam non parciam: antequam gladio eos feriri jubeam, de eorum pena me satiabo. Tunc jubet Sanctos Dei in ima carceris recludi.

a Ms. Rip. auro. *b* Sur. aureis. *c* Al. elegi, al. eligite.
d Sur. Præses ait: Bene sit tibi; optime locutus es. S. Julianus dixit: Quandoquidem multam nos laudem reportaturis dicis et gloriam, hortarisque ut in, etc.
e Additur apud Sur. Tunc enim lætatur qui convivium parat, si omnes adfuerint invitati, ut nullum prætereat epulum quod paratur, ne postea sit qui succenseat.

CAPUT XIII.

Martyrium S. Juliani, et Sociorum.

Ea nocte cum in Dei laudibus epularentur Julianus sanctus et socii ejus, in ipso mediæ noctis silentio adest multitudo Sanctorum cum Sacerdotibus, qui jam martyrii palmam adepti fuerant, omnes stolis albis induti; inter quos et viginti milites et septem germani glorificati advenerunt; adest et B. Basilissa cum omni virginum choro: in qua multitudine sola vox, Alleluia, resonabat. Tunc B. Basilissa alloquitur S. Julianum dicens: Regna caelorum patefacta sunt vobis. Venite, et hoc præceptum accepimus a Rege æterno Christo, ut in die a Apparitionis suæ cum comitibus tuis ad se te recipiat; et omnis Patriarcharum, et Apostolorum gloriosus occurrat numerus, et vos in numero Sanctorum Dominus Christus cum perpetua lætitia sociabit. Et iterum audita est, Alleluia, tertio, et visio ab oculis eorum ablata est.

S. Basilissa
cum Virgi-
nibus et Mar-
tyribus appa-
ret S. Juliano
et sociis.

39 Alia die jubet Marcianus in medio sibi foro tribunal præparari, et adduci præcepit Sanctos. Excogitat iniquissimus serpens nova et inaudita genera tormentorum. Jubet ministris, ut Sanctorum manuum ac pedum digitos *b* liciniis oleo madentibus colligarent, et ignem supponi præcepit. Cumque hoc factum fuisset, liciniis consumptis, incontaminata permanebat caro Sanctorum. Tunc impius Marcianus jubet S. Juliano, et venerabili puero eutem capitis auferri; Sancto vero Antonio Presbytero, et Anastasio qui suscitatus fuerat, clamantibus et dicentibus: Gloria tibi Christe, jussit oculos eorum uncinis effodi. Sanctam vero *c* Marcionillam matrem pueri, quam Deus præcierat pœnas tolerare non posse, cum juberet eam equuleo applicari, si qui ex ministris eam voluissent attingere, cœci efficiebantur. *d* Sanctos autem suos ita Dominus curavit et illuminavit, ut in omnibus apparerent quasi nihil fuissent passi.

a

b
Varie cru-
ciantur,
illasi.

*c**d*

60 Tunc exclamavit Marcianus: Heu me! vincimur. Quid aliud faciam? Superest unum. Jubet amphitheatrum præparari, in quod ingressus cum tribunal ascenderet, jubet Sanctos Dei exhiberi, et omnium ferarum dimitti multitudines. Et cum dimissæ essent feræ, singulæ veniebant ad Sanctos, et pedes illis lingebant.

Objecti feris
non lædun-
tur.

61 Hæc videns Marcianus, convocat Magistratus civitatis,

EORUMDEM SS. MARTYRUM
VITA

AUCTORE S. ALTHELMO EPISC.

lib. I. cap. XLII.

AUCTORE
S. ALTHELMO.

civitatis, et jubet omnes custodias perscrutari, et personas jam morte dignas in amphitheatrum intramitti, et Sanctos Dei misceri, et inter sacrilegas personas decollari. Tunc S. Julianus cum sanctis commartyribus suis dixit: Gloria tibi Christe, qui nos usque ad hanc horam salutis perduxisti. Tunc venerabilis puer cum sancta matre ad Præsidentem dixerunt: Nota tibi facies nostras, quas in hoc seculo gratia Christi sic vides immutatas. Tua enim perfidia foeditatem nobis conabaribus imponere, gratia vero et pietas Christi induet nos magna gloria, et decore, ut in illa die agnoscas nos in gloria cum tu fueris in inferno. Tunc Marcianus jubet eos inter noxios commiseri, et intramisso spiculate jubet Dei Martyres gladio consummari.

Gladio ob-
truncantur.

62 Et cum factum fuisset, statim terræ motus factus est, ut prope tertia pars civitatis a fundamentis subverteretur. Nec qualicumque permissum est stare, in quo idolum esse dinoscatur. Fulgura et tonitrua, et brando intolerabilis facta est, quæ maximam partem incredulam consumpsit. Ipse autem Præses semivivus evasit. Qui non post multos dies vermibus ebulliens exspiravit.

Præses cum
suis punitur.

Corpora a
SS. ostensa
sepeliuntur.

63 Ea nocte venerunt populi Christiani et Sacerdotes, et præ multitudine cadaverum reliquias Sanctorum non agnoscentes, positis genibus oraverunt; et oratione completa apparuerunt eis in specie virginum animæ Sanctorum, unaquæque super corpoream thecam suam residens. Sic sanctæ reliquie collectæ sunt, Domini gratia ita ordinavit, ut Sanctorum languis, sicut panis lacteus circa unumquemque eorum congelaretur, ut nec terra aunderet os suum aperire ad sanctum cruorem recipiendum, quæ sceleratorum sanguine fuerat satiata. Passi autem sunt gloriosi Martyres Julianus et omnes socii ejus, sub die e octavo Id. Januarii, quorum sancta corpora auferentes Sacerdotes sepelierunt in sancta matre ecclesia sub sancto velamine altaris.

e

f
Clarent mira-
culis, fons
nascitur, te-
prosi mun-
dantur, etc.

g

h

64 Unde Domini pietas indeficientem fontem prodire jussit, cujus undis sacrosanctum baptisterium consecratur. In quo loco tanta divina beneficia affluenter credentibus tribuuntur, ut si quis adveniat fide et credulitate plenus, statim consequatur medicinam, quacumque fuerit infirmitate possessus. Nec hoc si-lebo miraculum, quod ibi Dominus ad fidelium fidem corroborandam operari dignatus est, g ut usque in hodiernum diem nullus ambigat. Decem leprosi, jam decotæ et putridæ carnis, allati sunt, ut die passionis eorum, hoc est Epiphaniarum, baptismi gratiam consequerentur. Completoque in eis sacramento, cum eos h sabanis bajularent, quia manibus tangi non poterant, ita ut unusquisque ex illis intinctus est, talem consecutus est sanitatem, ut in hominum genus nunquam talis pulchritudo videretur. Vox autem audita est dicens: Juliani dilecti mei fides hæc omnia meruit, et majora merebitur. In eodem denique loco sancto cæci illuminantur, demones effugantur: et non solum ibi, sed ubicumque per nomen Domini Jesu Christi, et Sancti ejus Juliani, basilicæ fabricantur. Gloria Christo, qui est fidelis in verbis suis, et tantam gloriam præstat Sanctis suis, cujus honor et imperium in secula seculorum. Amen.

a ss. Rip. epiphaniæ.
b Al. lignis, non recte melius licis.
c Al. Marionillam. Al. Marcianam.
d Additur apud Sur. Nervi adeo contrahabantur, ut manus sua ad se reducere non posset.
e ss. Rip. v Idus.
f Idem ss. mundatur.
g Sur. nec quisquam debet ambigere, quin idem hodieque efficiat.

h Id est linteaminibus. Victor Utiens. lib. 3, clam furto, nec-scientibus cunctis, illa quibus eum suscipiens de fonte dudum tlexerat, sabana bajulabat. Et max: Hæc sunt linteamina, Epi-dophore minister erroris, quæ re accusabant.

Porro virginalem Juliani Martyris gloriam, sub clandestino taciturnitatis latibulo delitescere non patiar: qui temporibus Diocletiani et Maximiani, nobili prosapia oriundus fuit. Quem cum parentes in primævo pueritiæ rudimento florentem, tam dialecticæ artis compotem quam rhetoricæ artis participem fecissent; pædagogis quoque et didascalis traditum, multimodis philosophorum disciplinis imbuissent; et jam in tenero pubertatis rudimento adultum parentes animadvertenter, eumque amatorem Catholicæ fidei, sacrisque Ecclesiæ liminibus adhaerentem, necnon ergastula Confessorum crebro frequentantem comperissent: pertimescebant magnopere, ne si unicum pignus ob religionis prærogativam, et sanctæ conversationis habitum, ab illorum stirpe privaretur, ipsi, ut Patriarcha, lacrymabilem depererent querimoniam, canos suos cum dolore ducentes ad inferos: quin et optatæ generationis hæredibus et futuris nepotum nepotibus funditus fraudarentur. Ideo a puerum subnixis precibus et inauditis blandimentorum hortamentis inflectere nitentur ut ad b tedas et copulæ consortium ferreos affectus, imo adamante duriores inclinaret: ad argumentum etiam hortandæ suasionis, Apostolicis utuntur oraculis, quibus ait: Volo juvenes nubere, filios procreare, nullam dantes occasionem maligno: Quibus ita respondisse scribitur: Nec voluntatis, nec ætatis est tempus, ut faciam quæ hortamini. Item cum perseverarent pertinaciter in precibus, ait: Nec permittendi mihi est facultas, nec negandi potestas, quod hortamini Dei mei potestati committo.

S. Julianus
solicitarur a
parentibus ad
nuptias.

Gen. 42. 38.

a

b

1. Timot. 3.
14.

2 Unius tamen hebdomadis inducias a parentibus poposcit, ut nutum supernæ majestatis argumentis evidentibus experiretur. Qua peracta intercapedine, somno sopitus vidit Christum in oramate dixisse: Exurge, ne timeas, nec suasiones verborum vel voluntatem parentum horrescas. Accipies enim conjugem, quæ te c non a me separet, sed per te virgo perseveret. Et infra: Multi juvenes et virgines per vestram doctrinam vel vitam d cælesti exercitui probabuntur. Suscipitur igitur in thalamo beata virgo, vocabuli præsentia Basilissa, hoc est, regina; formosa frontis effigie, sed formosior cordis castitate: venusta, inquam, lineamentis corporalibus, sed plus venusta e suatim cycladibus compta spiritualibus.

Christi hor-
tatu, ducit
basilissam.

c

d

e

Construunt
monasteria.

3 O quanta caterva credentium in utroque sexu, foetidas facinorum cloacas calcitrans, et putida vitiorum volutabra abominans, illorum magisterio ad fidem Catholicam conversa, cum martyri tropæo triumphans agonizavit! Siquidem plura monachorum ergasteria in celeberrimo municipio f Alexandri, quæ est metropolis Ægypti, opitulante Christo construere. In quibus militum Christi circiter x millia, sub districto Juliani regimine conversantia, et nequam a sanctæ religionis tramite, per obliquos anfractus dextra lavaque declinantia, regulariter vixerunt. Basilissa vero Deo dicata, bis quingentenos sanctæ messis manipulos, Evangelicæ prædicationis falce metens, in area tortoris trituros, et horreis cælestibus condendos innoxit.

4 Postremo cum efferata persecutorum rabies in sacrosanctos Ecclesiæ thrones feralibus edictis, et fero-cibus tormentorum cruciatibus truciter ingruens grassaretur; et Catholicæ fidei propugnaculum sæcularis argumenti ballista quassatum, atrocisque machinæ arietibus subrutum funditus evertere moliretur; g quis styli textu effari valeat, quanta Julianus cum ceteris commanipularibus, et ejusdem propositi sodalibus,

g

AUCTORE
S. ALTHELMO.

*Torquetur Ju-
lianus: oculum
erutum
restituit:
idola diruit.*

h

sodalibus, martyrizando perpressus sit? Marciano Præsidi in alto tribunalis culmine, vel theatri pulpito concionante, nodosis fustibus, et cruentis mastigiis, sine respectu pietatis flagellatus, a cultura Christi flecti nequivit: quin imo pupillam percussoris evulsam, qui sibi crudeliter flagrorum vibices irrogabat (quamvis ut magis ac magis pudenti lotio humectaretur, instaret), incolumem restituit. Insuper nefandas simulacrorum effigies plusquam quingentas, quibus Pontifices delubrorum libamina litantes bacchantum ritu thurificabant, ad solum diruit, quasavit, evertit.

i

*Martyres e
pice bullienti,
et oleo ac-
censio exeunt
illasi.*

5 Item Julianus cum juvenulo filio Præsidis, h Effembo Hircitallo, qui neophytus et nuper ad fidem conversus fuerat, in fundum ergastuli profundum retrusus, ubi fetida damnatorum cadavera diuturno temporis intervallo, horrida vermium examina ebulliebant, squaloris nauseam perpressus est. Sed versa vice pietas divina, quæ suorum semper reminiscitur militum, pro foetenti sterquilinio, olfactum ambrosiæ et nectaris fragrantiam, carceris illuviem tolerantibus, cum luce limpida clementer contulit. Hæc tanta prodigia milites ad excubias Confessorum deputari, cernentes, sprete fanaticæ superstitionis cultura, orthodoxorum phalangibus adglomerantur. Interea defuncti cadaver prolixis fasciarum ambagibus conexum, nondum in i sarcophago terra humatum, flagitante Præsidi, fuis ad polum precibus suscitavit. Qui omnem isthinc eundi tragediam, et illinc redeundi clementiam attonitis spectatoribus, resurgens de tartari profundo, patefecit.

6 Igitur urgente muneratorum decreto, sancti Martyres in Circi spectacula terdenis cuparum gremiis includuntur, quæ intrinsecus atræ picis massa et bituminis fomite, sulphurisque foetore replentur, fariuntur, et extrinsecus suppositis crepitantis rogi torribus, et sarmentorum fasciulis conflagentibus, succenduntur, intantum, ut flammantis pyræ cacumina obelisci proceritatem, sed tamen et rotundum spheræ apicem triginta cubitis in conum præcellerent. Sed tantum de torrente incendio superna potestate compresso, triumphales viri, velut obrizum rutilans, spectante Circi caterva in publicum processere. Exin reciproca tortoris nefandi ferocitas,

quæ semper insontum pœnis pascitur, et fuso sanguine saginatur, athletis et agonothetis Christi magna martyrii merita cumulavit. Dum licis olei liquore delibutis dignorum articulos, et palmarum pollices obvolverent, simulque pædum k allices truciter adnecterent: sed liciorum filis flamma combustis, athletas Dei, in scammate mundi, ritu palestrico agonizantes, a fumigabundis flammarum globis immunes divina tutela protegit.

7 Verum hæc Confessorum Christi victoria confutata, in amphitheatrum Sanctos ferreis collaribus connexos cruentum carnifem imperat duci, quatenus patefactis cavearum l cisteliis et apertis clatorum obstaculis, ursorum geminis carperentur et leonum rictibus roderentur. Sic stolidæ Præsidis præcordia Deoque invisæ, spes pascēbat inanis, dum furibunda ferarum rabies, et gulosa belluarum ingluvies cælesti nutu compressa, m contra oblatam prædam luctari non audens, inultos facium gurgiliones oppilavit, ut Poeta de Propheta,

Et didicere truces prædam servare leones.

8 Ad ultimum B. Julianus cum ceteris commilitonibus stricta machara crudeliter percussus, et rubicundo cruoris rivo perfusus feliciter occubuit. Ad horum venerabiles sarcophagos cum decem leprosi, quos dira cutis callositas elephantina tabe deturpans, non particulatim, sed membratim maculaverat, illico ad secundæ nativitatæ gratia in baptisterio regenerati, qui in sabanis, et syndonibus bajulabantur ægroti, Sanctorum meritis sospites, et voti compotes salubriter abscedunt.

a Melius puberem.

b Al. ad thalami tedes, et copulæ consortium.

c Al. Non pollucendo a me separat.

d Al. cælestem ascensuri sunt exercitum.

e *Alii fortassis auctor scripsit, aut peculiarem hujus verbi notionem ipse sibi formavit. Est alioquin suavit inlar suis. Sunt enim adsimulante dicta hæc, canatim, suatim, bovatum, quæ ab animalibus desumuntur.*

f *Adscriptum in quodam exemplari ad marginem, Antiochiæ. Sed hæc non est metropolis Egypti. Legendus § 2, in prolegomenis.*

g Al. Quis ubertim angusto styli textu.

h *Melius, Ephebo Hircitallo, seu Hircitallo, quod ejus fortassis antea nomen fuit, in baptismate in Celsi, seu Celsii, mutatum.*

i Al. sarcophagi theca. k Nervus allicies. Adscriptum in vs. allices esse digitos in pedibus crassiores. l Al. Crustellis.

m Al. oblatam prædam luctari non audens, omisso contra.

DE SANCTO PETRO EPISCOPO SEBASTENO IN ARMENIA.

SECL. IV.
IX JANUARI.

S. Petri Episcopi
Sebasteni natalis.

NOT. 135.

*Puer a Macrina sorore,
sanctissime
instituitur.*

Sebaste, quæ et Sebastia, urbs antiqua et præclara Armeniæ minoris fuit: cujus muros, cum ruinam ævo labefactati minarentur, a Justiniano reedificatos scribit lib. 3. Procopius. Ejus saepe alibi mentio erit. Episcopali cathedra jam olim celebris fuit: quam quarto seculo Christiano exeunte, S. Petrus revit, frater SS. Basilii Magni, Gregorii Nysseni, et Macrinæ Virginis, quos celebrabimus xiv Junii ix Martii, et xix Julii. S. Petri natalem hoc ix Januarii ita refert Martyrologium Romanum: Sebastæ in Armenia, S. Petri Episcopi, fratris S. Basilii. Subnotat Baronius, eodem die a Græcis coli. Sed in nullo eorum menologio illius reperimus nomen.

2 Extat in vita S. Macrinæ, a S. Gregorio Nysseno scripta, hoc Petri elogium: Ad hunc perfectionis tam præclarum scopum assequendum magno S. Macrinæ erat adjumento frater quidam, eodem ex utero editus, qui Petrus appellabatur, in quo pariendi dolores finierat mater. Hic enim ultimus a parentibus susceptus est filius, qui simul et natus, et orbus fuit. Quo enim tempore ipse in lucem edebatur, pater e vita decessit. Hunc, quæ inter liberos erat natu maxima, qua de instituta hæc est oratio, paulo post ejus ortum ab ubere nutricis sublatus, ipsa statim enutriti, excellentique disciplina educavit, sacris institutis a puero

ipsum erudiens adeo, ut nihil otii concesserit, quo posset studiis inanibus vacare. Nam illi se et patrem, et magistrum, et custodem, et matrem, et ad optima quæque consultricem, præbuit: talemque reddidit, ut antequam excederet e pueritia, in tenero illo ætatis flore ad excelsum philosophiæ gradum ascenderit. Ea quidem erat ingenii bonitate, ut ad omnia artium genera, etiam quæ manibus exercentur, perdiscenda natus esse videretur. Quare nullo duce perfectam eorum peritiam est assecutus, quæ ceteri multo tempore et labore discunt a præceptoribus. Is ergo studiorum externorum occupationes asperratus, et ingenium ad omnes bonas disciplinas percipiendas aptum habens, semperque respiciens ad sororem, quam sibi tamquam totius boni scopum proposuerat, eos ad virtutem progressus fecit; ut in reliqua vita Magno Basilio virtutis præstantia nihilo inferior fore judicaretur. Tunc autem sorori et matri erat instar omnium, et una cum illis ad Angelicam illam vitam contendebat.

3 Cum autem quodam tempore gravi laboraretur inopia et fame, multique fama beneficentiæ excitati, undique confluerent ad eum recessum, quem incolebant, tantum industria sua cibiorum pauperibus subministravit, ut adventantium frequentia locus ille non

k

l

*Objiciuntur
leonibus, nec
læduntur.*

m

*Plectuntur
capite.*

*Eam imita-
tur.*

Pauperes alit.